

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

ZPRÁVA O STAVU
VODNÍHO
HOSPODÁŘSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

2002

STAV KE DNI 31. 12. 2002

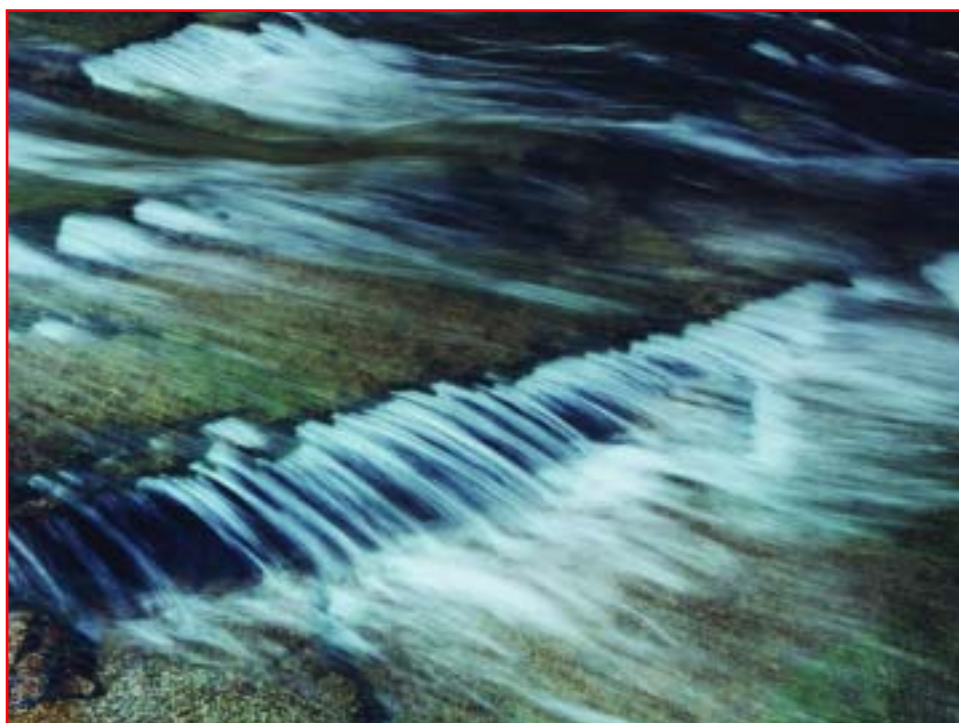

ZPRÁVA O STAVU
VODNÍHO
HOSPODÁŘSTVÍ

ČESKÉ REPUBLIKY
2002

STAV K 31. 12. 2002

Vážení čtenáři,

právě se Vám dostává do rukou „Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2002“, stručně označovaná jako Modrá zpráva 2002, která zachycuje změny za první období po zahájení účinnosti nových, z hlediska vodního hospodářství stěžejních, právních předpisů.

Tato publikace navazuje na obdobné materiály zpracované za roky 1997 – 2001, které Ministerstvo zemědělství každoročně publikuje. Je souhrnným informačním materiálem o všech oblastech aktivit ve vodním hospodářství za rok 2002 a obsahuje zejména popis stavu v hlavních ukazatelích, který je pro vybrané oblasti doplněn vývojovými trendy. Zpráva souhrnně popisuje stav povrchových a podzemních vod, v návaznosti na předchozí léta pak zahrnuje výstupy vodohospodářské bilance, správu vodních toků, opatření ke zmírnění škodlivých účinků vod, zvláště povodní, oblast veřejných vodovodů a kanalizací, zdroje znečištění vod a ochranu vod, finanční podpory investic ve vodním hospodářství a zlepšení stavu krajiny, legislativní opatření, mezinárodní vztahy, rybářství a rybníkářství a výzkum a vývoj v rámci vodního hospodářství.

Vzhledem ke katastrofální povodni v srpnu loňského roku se v Modré zprávě 2002 klade zvýšený důraz na popis nově založených protipovodňových programů v rámci programového financování, rekapitulaci realizovaných opatření v prevenci před povodněmi, včetně informace o zabezpečení finančních prostředků, zejména ze zdrojů Evropské investiční banky.

Cílem zprávy je poskytnout agregované údaje navazující na časové řady a souhrnné informace poskytující co nejpřesnější přehled o všech činnostech zahrnovaných do systému vodního hospodářství.

Detailní údaje o zásobování pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu a o odkaňalování a čištění městských odpadních vod čtenář nalezne v materiálu „Vodovody a kanalizace ČR 2002“ zpracovaném Ministerstvem zemědělství. Informace o jakosti povrchových a podzemních vod, zdrojích znečištění a opatřeních k ochraně vod pak ve „Zprávě o stavu ochrany vod před znečištěním“ zpracované Ministerstvem životního prostředí.

Věřím, že tato dnes již tradiční a požadovaná publikace bude i v letošním roce kvalitním informačním zdrojem nejen pro vodořhospodářské odborníky, ale též pomůže uspokojit obecnou poptávku po informacích v rámci této důležité složky životního prostředí u široké veřejnosti.

A handwritten signature in blue ink, which appears to be "Jaroslav Palas".

*Ing. Jaroslav Palas
ministr zemědělství ČR*

OBSAH

1.	Stav povrchových a podzemních vod	
1.1	Hydrologická bilance	7
1.2	Jakost povrchových vod	10
1.3	Jakost podzemních vod	15
2.	Vodohospodářská bilance - nakládání s vodami	
2.1	Odběry povrchových vod	17
2.2	Odběry podzemních vod	18
2.3	Vypouštění odpadních vod	19
3.	Správa vodních toků	
3.1	Odborná správa vodních toků	21
3.2	Státní podniky Povodí	23
3.3	Zemědělská vodohospodářská správa	28
3.4	Lesy ČR, s.p. - oblastní správy toků	30
3.5	Vodní cesty	32
4.	Opatření ke zmírnění škodlivých účinků vod, zvláště povodní	
4.1	Katastrofální povodně v roce 2002	35
4.2	Programy pro obnovu vodohospodářského majetku postíženého povodněmi	37
4.3	Programy prevence před povodněmi	39
5.	Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu	
5.1	Zásobování pitnou vodou	43
5.2	Odvádění a čištění komunálních odpadních vod	50
5.3	Vývoj vodného a stočného	51
6.	Zdroje znečištění a ochrana vod	
6.1	Bodové zdroje znečištění	49
6.2	Plošné znečištění	52
6.3	Havarijní znečištění	53

OBSAH

7.	Finanční podpory investic vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu, správců vodních toků a zlepšení stavu krajiny	
7.1	Finanční podpory Ministerstva zemědělství	55
7.2	Finanční podpory Ministerstva životního prostředí	59
7.3	Státní fond životního prostředí	60
7.4	Finanční podpory z mezinárodních zdrojů	61
8.	Legislativní opatření	
8.1	Novelizace vodního zákona	63
8.2	Novelizace zákona o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu	64
8.3	Prováděcí předpisy k zákonu o vodách	64
8.4	Prováděcí a vnitřní předpisy k zákonu o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu	66
8.5	Kontrola výkonu státní správy ve vodním hospodářství	67
9.	Mezinárodní vztahy	
9.1	Mezinárodní spolupráce na hraničních vodách	69
9.2	Regionální spolupráce v povodí Labe, Odry a Dunaje a Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer	70
9.3	Příprava na vstup do Evropské unie	72
10.	Rybářství a rybníkářství	
10.1	Rybářství a rybníkářství v roce 2002	75
10.2	Změny stavu rybníčního fondu v roce 2002	77
11.	Výzkum a vývoj ve vodním hospodářství	
11.1	Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva zemědělství	79
11.2	Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva životního prostředí	80
12.	Důležité kontakty pro oblast vodního hospodářství	82

1.

STAV POVRCHOVÝCH A PODZEMNÍCH VOD

1.1 Hydrologická bilance

■ Rok 2002 byl v úhrnu srážek za posledních třicet let nejvydatnější.

V roce 2002 spadlo na území republiky průměrně 864 mm srážek, což vzhledem k dlouhodobému průměru za období 1961 - 1990 odpovídalo 130 % normálu. Celkově se jednalo o rok srážkově nadnormální, za posledních třicet let nejvydatnější. Na území ČR spadlo v průměru o 55 mm srážek více, avšak na území Moravy a Slezska byly srážky cca o 50 mm menší v porovnání s rokem 2001, zatímco v Čechách byly srážky v roce 2002 o 100 mm vyšší než v roce 2001.

■ Pro průběh odtoku během roku 2002 byla pro většinu toků charakteristická tři hlavní odtoková období. V prvním až do poloviny dubna převládaly nadprůměrné vodnosti,

Tabulka 1.1.1 Obnovitelné vodní zdroje v letech 1993 - 2002 v mil. m³

Položka	Roční hodnoty										
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	
Srážky	53 391	52 287	61 514	54 890	57 809	56 153	49 291	54 733	63 960	71 298	
Evapotranspirace	43 792	37 683	43 950	37 461	39 859	42 750	35 381	40 353	48 537	48 533	
Roční přítok ¹⁾	486	553	645	825	653	541	550	573	761	1 341	
Roční odtok ²⁾	10 085	15 157	18 209	18 254	18 603	13 944	14 460	14 953	16 184	24 106	
Zdroje											
povrchových vod ³⁾	4 554	4 247	5 840	7 086	6 200	4 825	4 875	4 789	6 600	6 506	
Využitelné zdroje											
podzemních vod	980	1140	1400	1380	1430	1330	1390	1204	1440	1625	

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: 1) Roční přítok na území ČR z okolních států

2) Roční odtok z území ČR

3) Určuje se jako průtok v hlavních povodích s 95% zabezpečeností

druhé období bylo sušší a teplejší a převažovaly v něm podprůměrné průtoky. Třetí, pětiměsíční období od srpna do konce roku bylo naopak ve znamení nadprůměrných vodností s četným výskytem povodní. Rok 2002 s větším počtem menších povodní v jarním, podzimním i zimním období, byl výjimečný především katastrofální srpnovou povodní. Srpnová povodeň v České republice postihla celkem 8 krajů a byla způsobena dvěma vlnami intenzivních srážek, které zasáhly prakticky celé povodí Vltavy, rovněž Labe, část povodí Ohře a většinu povodí Dyje.

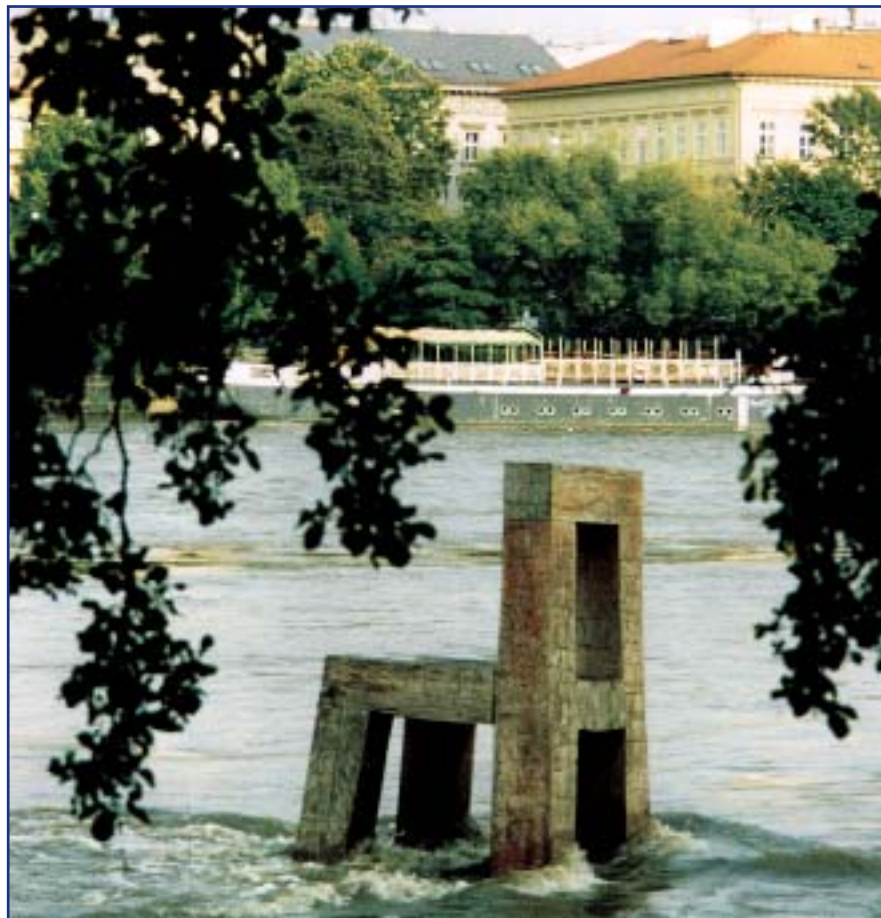
Katastrofální srpnová povodeň proběhla ve dvou vlnách a to 5. - 7. srpna a 11. - 18. srpna 2002. Objem srážek, které spadly na území ČR v období od 6. do 15. srpna, byl obrovský. Na území přináležejícím do povodí Labe (po státní hranici) činil dle Českého hydrometeorologického ústavu (dále jen „ČHMÚ“) 6,95 km³, z toho v povodí Vltavy 4,98 km³. Přitom ve dnech 6. - 7. srpna

spadlo v povodí Vltavy 1,87 km³, v celém povodí Labe pak 2,02 km³. Ve dnech 11. - 12. srpna v povodí Vltavy spadlo 2,77 km³, v celém povodí Labe pak 3,91 km³ vody.

První vlna povodně byla nejvýraznější v povodí Malše, horní Lužnice, střední Otavy s přítoky Volyňkou a Blanicí. Doba opakování kulminačních průtoků na Malši přesáhla 500 let, Vltava pod Malší kulminovala na úrovni 500 až 1000letých průtoků. Na horní Lužnici byl maximální průtok na 50letých hodnotách. Střední a dolní Otava s přítoky kulminovala na hodnotách průtoků 20letých. V povodí Sázavy první vlna srážek zasáhla pouze povodí Želivky, kterou však stačila eliminovat soustava nádrží v povodí. První vlna srážek ve dnech 6. - 7. srpna způsobila v horní části povodí Dyje na jihozápadní Moravě 5 - 10leté průtoky, které ale byly zachyceny Vranovskou přehradou. Druhá, hlavní povodňová vlna, začala s nástupem druhé srážkové epizody od 11. až 18. srpna. V povodí Vltavy nastaly kul-

minace nejčastěji 13. srpna. Na Vydře, horní Blanici, Volyňce, střední Otavě a Vltavě nad VD Lipno byly kulminace 12. srpna, na střední a dolní Lužnici 15. - 16. srpna. Z hlediska doby opakování byly průtoky nejvýznamnější na Vltavě v úseku od Českého Krumlova, zejména však pod ústím Malše v Českých Budějovicích, kde je doba opakování maximálního průtoku odhadována na více než 1000 let. V říční síti Malše se celoplošně vyskytly maximální průtoky s dobou opakování 200 - 500 let, v závěrovém profilu i zde doba opakování přesáhla 1000 let. Kulminační průtoky druhé vlny na střední a dolní Lužnici silně přesáhly svou dobou opakování 500letou hodnotu. Na Otavě byla povodeň výjimečná od Sušice dále po proudu, s rostoucí dobou opakování směrem po toku až k ústí do Vltavy. Doba opakování kulminačního průtoku na dolní Blanici je ČHMÚ odhadována na více než 1000 let. Druhá vlna srážek způsobila také katastrofální rozvodnění Berounky od Plzně až po soutok s Vltavou. Berounka v Liblíně a v Berouně překročila dobu opakování 500 let, přičemž na středním a dolním toku se jednalo o druhou největší zaznamenanou povodeň (největší se vyskytla v roce 1872). Vlivem rozlivů do inundací v úseku nad Prahou se povodňová vlna v dolní části toku transformovala a doba opakování kulminačního průtoku nad soutokem s Vltavou poklesla na hodnotu 200 - 500letého průtoku. Povodňová vlna na Berounce měla podstatný vliv na tvar a velikost průtokové vlny na dolním úseku Vltavy tím, že se vrcholy povodňových vln na Berounce a Vltavě střetly ve stejnou dobu.

Průtoky ve Vltavě na jejím středním a dolním toku byly ovlivněny Vltavskou kaskádou. Její vliv bude ještě podrobně zkoumán v rámci projektu vyhodnocení povodně. Podle současných podkladů přitékalo do nádrže Orlík v době kulminace asi $3\,900\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$, což je průtok s dobou opakování vysoce překračující 1000 let. Transformačním účinkem nádrže byl kulminační průtok zmenšen asi o $800\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$, došlo však k překročení maximální přípustné hladiny v nádrži zhruba o 1,5 metru. Průtoky ve Vltavě

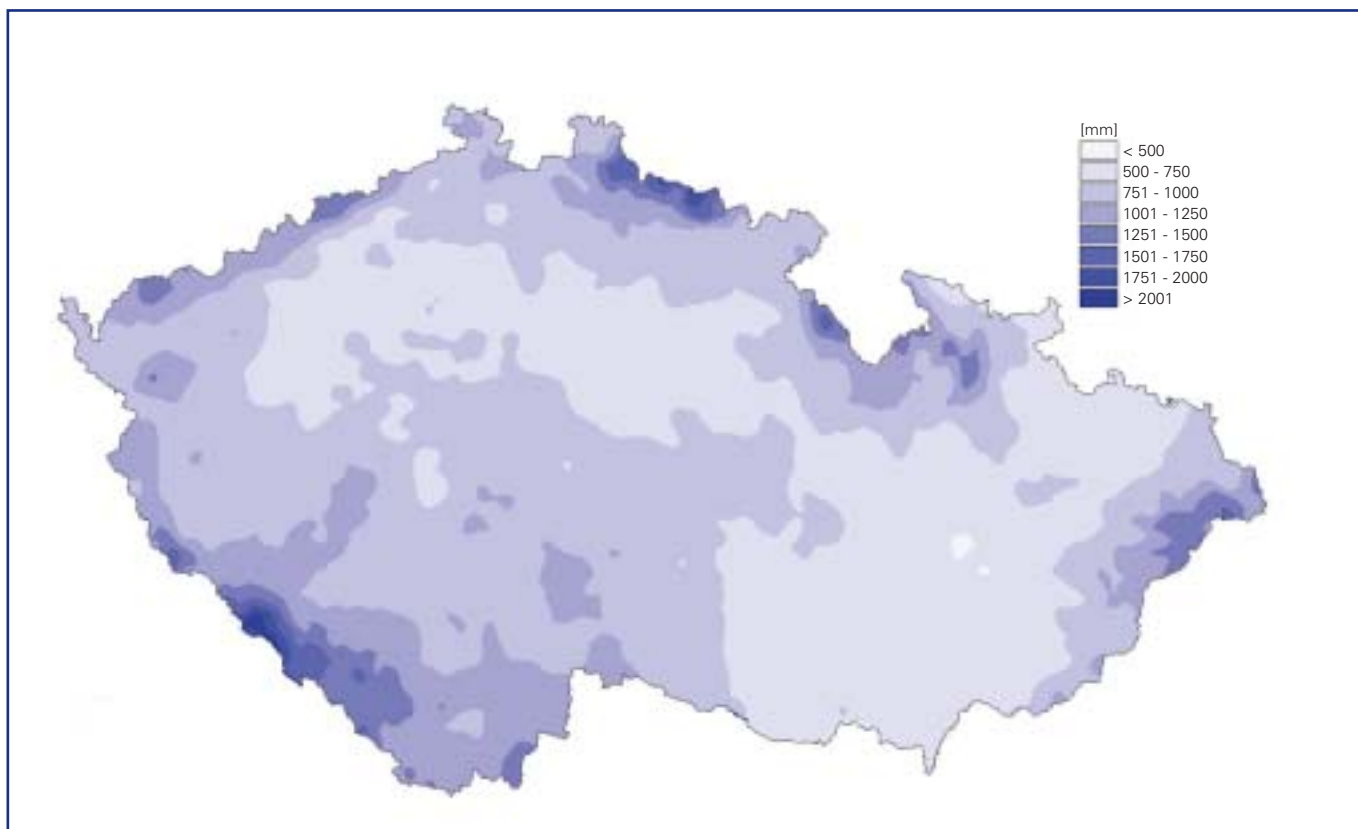
v Praze a jejím dolním toku vznikly složením povodňových vln z Berounky, Sázavy a odtoku z Vltavské kaskády. Průtoky na dolním Labi byly dány z rozhodující části přítokem z Vltavy (přítok ze středního Labe byl relativně nepodstatný). Vltava v Praze kulminovala 14. srpna ve 12 hodin na hodnotě průtoku $5\,160\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$, což odpovídá době opakování 500 let. Byl to vůbec nejvyšší vyhodnocený průtok ve Vltavě v Praze v historii standardních pozorování. Pro další postup vlny byly charakteristické rozlivy a zpětné vzduť Labe od Mělníka, způsobené vysokým vodním stavem Vltavy. Velmi významný vliv pro transformaci kulminačního průtoku měly rozlivy pod Mělníkem, zejména u Litoměřic, tzn., že přítoky ze středního Labe a Ohře již neměly na zvětšení kulminačního průtoku dolního Labe prakticky žádný vliv. Velikost transformace kulminačního průtoku povodně od Prahy po Ústí nad Labem je odhadována na základě bilančních výpočtů ČHMÚ na $1\,000\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$. Pod Litoměřicemi vtéká Labe do poměrně úzkého údolí Českého středohoří, další možnosti transformace povodňové vlny až po státní hranici

s Německem jsou omezeny a postup povodňové vlny se urychlil. Doba opakování kulminačního průtoku povodně na dolním Labi (po státní hranici s Německem) dosáhla hodnoty 100 až 200 let, takže došlo k postupnému snižování extremity povodně. Ve dnech 11. až 13. srpna následovala rovněž druhá výrazná vlna srážek v povodí Dyje, s jádrem nad povodím Německé Dyje a jižními Čechami. Nad Vranovskou přehradou byl největší průtok 13. srpna na úrovni 100 - 200letého kulminačního průtoku.

■ Režim podzemních vod měl až do července 2002 jednotný charakter na celém území ČR. Po kulminaci v únoru došlo k postupnému poklesu úrovní hladin a vydatností pramenů. V srpnu však došlo vzhledem k nerovnoměrnému rozložení srážek k výraznému regionálnímu rozlišení.

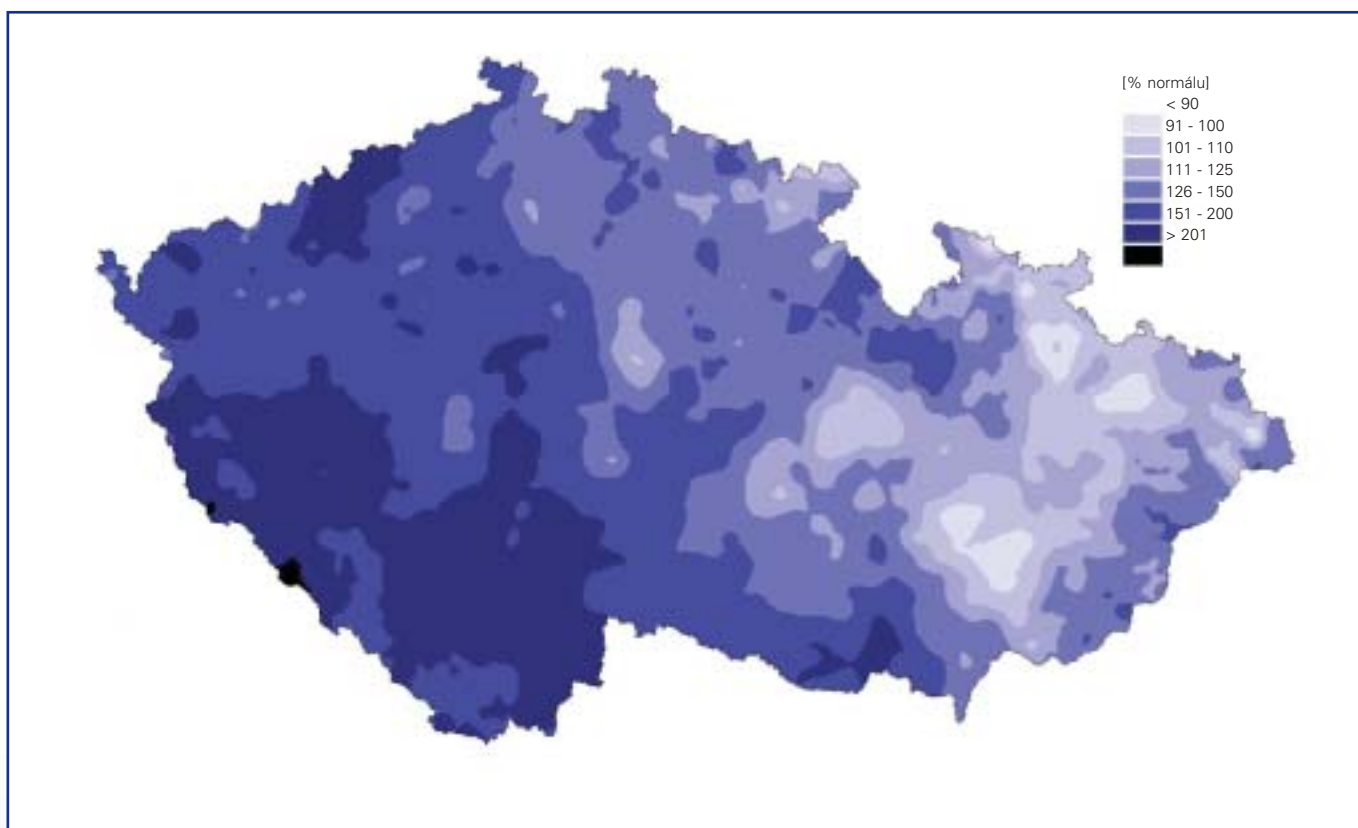
Na západě a jihu Čech, včetně části jihozápadní Moravy v důsledku extrémních srážek byly zásoby podzemních vod doplněny na několikaletá maxima. Na zbývající části území byl vzestup

Obrázek 1.1.1 Úhrn srážek na území ČR v roce 2002 v milimetrech

Pramen: ČHMÚ

Obrázek 1.1.2 Úhrn srážek na území ČR v roce 2002 v % normálu 1961 - 1990

Pramen: ČHMÚ

hladin a vydatností pramenů zaznamenan rovněž, ale většinou nepřekročil běžnou úroveň, ani jarní maxima.

Vydatnosti pramenů odrážejí doplnění zásob podzemních vod mimo pořiční zóny. V roce 2002 se projevilo plošné rozložení srážek, vlastnosti hydrogeologické struktury a lokální pozice pramene. Celkově průměrná vydatnost pramenů dosáhla 112 % dlouhodobého průměru. Jarní kulminace nastala u většiny pramenů v únoru až březnu. Běžně dosáhly 130 - 160 % dlouhodobého průměru a dlouhodobý měsíční průměr byl překročen o 20 - 50 %. Následující pokles trval do července a vydatnosti ke konci období byly asi 20 % pod dlouhodobým měsíčním průměrem. Reakce na srážky v srpnu byla dána pozicí pramene na území ČR a charakteristikou hydrogeologické struktury. Vzestup kulminoval obvykle v listopadu a vydat-

nosti pramenů překročily dlouhodobý měsíční průměr o 70 %. Roční průměr dosáhl 130 % dlouhodobého průměru.

Celkově byly v druhé polovině roku 2002 doplněny zásoby podzemních vod po přibližně čtyřletém období nad dlouhodobé průměry. Celkový základní odtok, který charakterizuje podíl podzemních vod v celkovém odtoku z území, dosáhl 120 % dlouhodobého průměru a zásoby podzemních vod byly odhadnuty na 122 % dlouhodobého průměru.

1.2 Jakost povrchových vod

■ V průběhu uplynulého desetiletí se jakost vody v tocích významně zlepšila.

Výsledky hodnocení jakosti povrchových vod pro dvouletí 1991 - 1992 a 2001 - 2002 v tzv. základní klasifikaci jsou uvedeny v příložených mapkách

jakosti vody na Obrázcích 1.2.1 a 1.2.2. Celkově je možné konstatovat, že se v průběhu uplynulého desetiletí jakost vody v tocích významně zlepšila.

Od roku 1991 došlo k eliminaci V. třídy jakosti vod (velmi silně znečištěná voda) jak na hlavních tocích (Labe, Vltava, Morava a Odra), tak i na většině jejich významných přítoků. V průběhu období 1991 - 2002 došlo k přechodu jakosti vody z V. či IV. třídy (silně znečištěná voda) do III. třídy (znečištěná voda) i v některých úsecích dalších toků (Úpa, Tichá Orlice Chrudimka, Doubrava, Mže, Úhlava, Úslava, Berounka, úseky Sázavy, Želivka, Volyňka, Lužnice po Veselí nad Lužnicí, Olše po Karvinou, Ostravice, Bečva, Oskava, Svitava po Blansko, dolní úsek Jihlavy a další menší úseky toků). Na Ohři bylo dosaženo v přibližně polovině délky toku jakosti vody ve II. třídě (mírně znečištěná voda).

V srpnu 2002 zasáhla toky povodí Vltavy, povodí Ohře a Labe pod soutokem s Vltavou zcela mimořádná povodňová situace. V důsledku vysokých vodních stavů došlo k zaplavení čistíren odpadních vod (dále jen „ČOV“). Bylo vyřazeno z provozu celkem 120 ČOV, z toho 29 velkých s kapacitou nad 10 000 EO, čištění odpadních vod bylo přerušeno. Provoz ČOV byl obnoven postupně, z větší části do šesti týdnů po povodni, další (např. ÚČOV Praha) do konce roku 2002. Povodňová situace si v postižených tocích vynutila mimořádný monitoring jakosti vody, na němž spolupracovaly: Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“), Povodí Vltavy, s. p., Povodí Labe, s. p., a Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M. (dále jen „VÚV T.G.M.“). Postup zprovoznění ČOV sledovala Česká inspekce životního prostředí (dále jen „ČIŽP“). Obojí, jak přerušování provozu ČOV, tak úniky látek z průmyslových podniků měly na jakost vody v tocích negativní vliv jen přechodně a neovlivnily dlouhodobě celkový příznivý stav a vývoj jakosti vody v tocích.

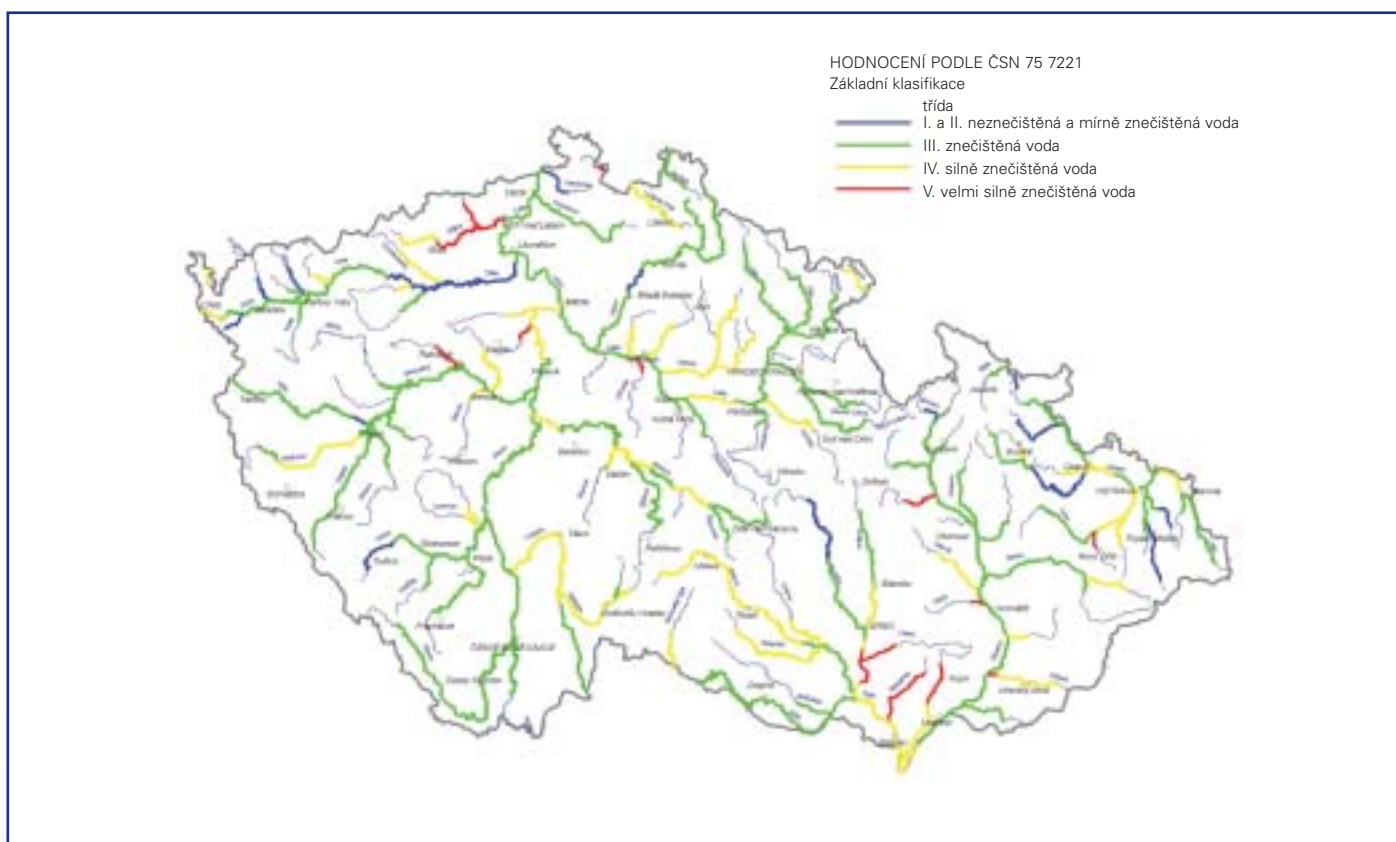
■ Dlouhodobé zlepšení jakosti vody bylo způsobeno především výstavbou

Obrázek 1.2.1 Jakost vody v tocích ČR v letech 1991 - 1992

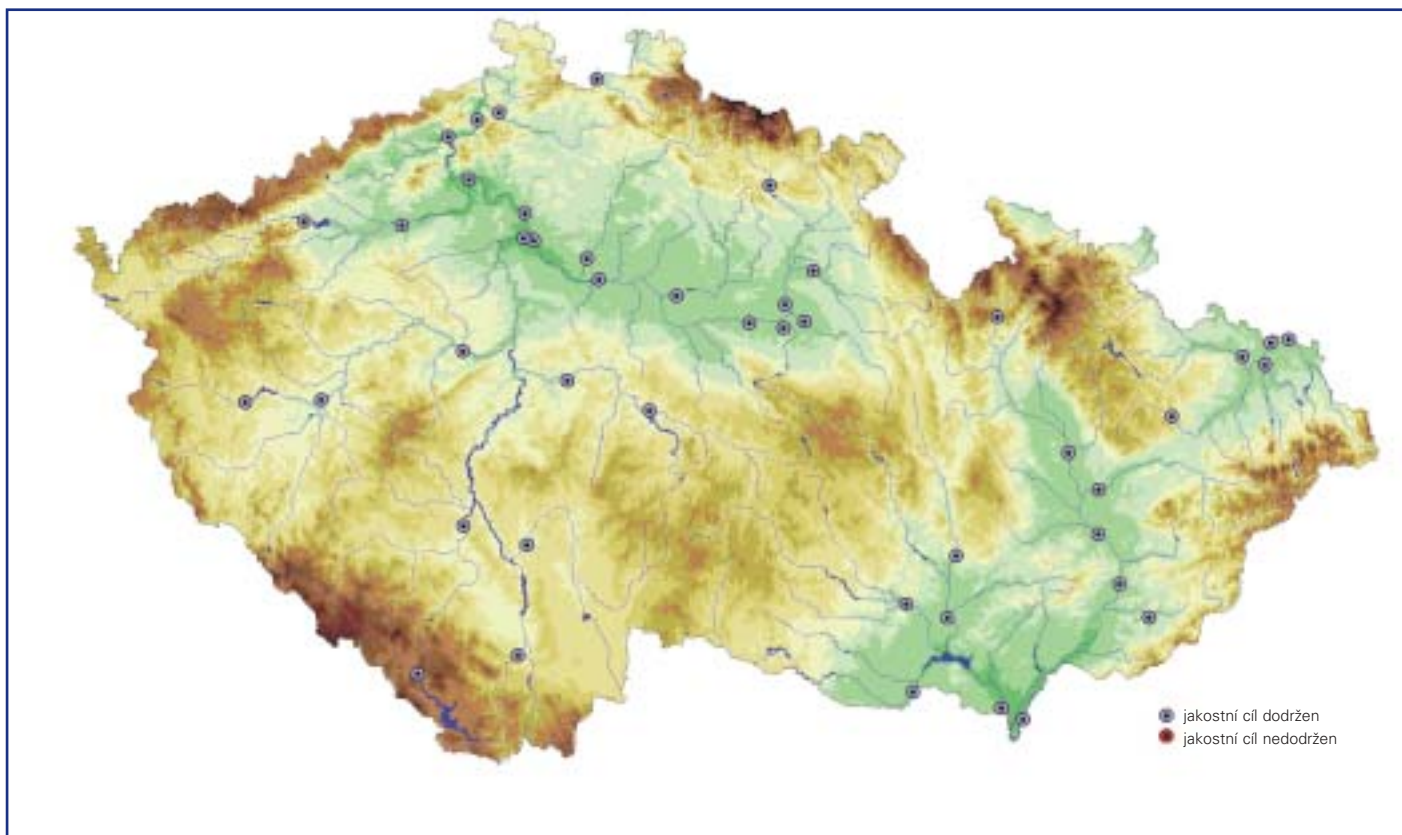
Pramen: ČHMÚ

Obrázek 1.2.2 Jakost vody v tocích ČR v letech 2001 - 2002

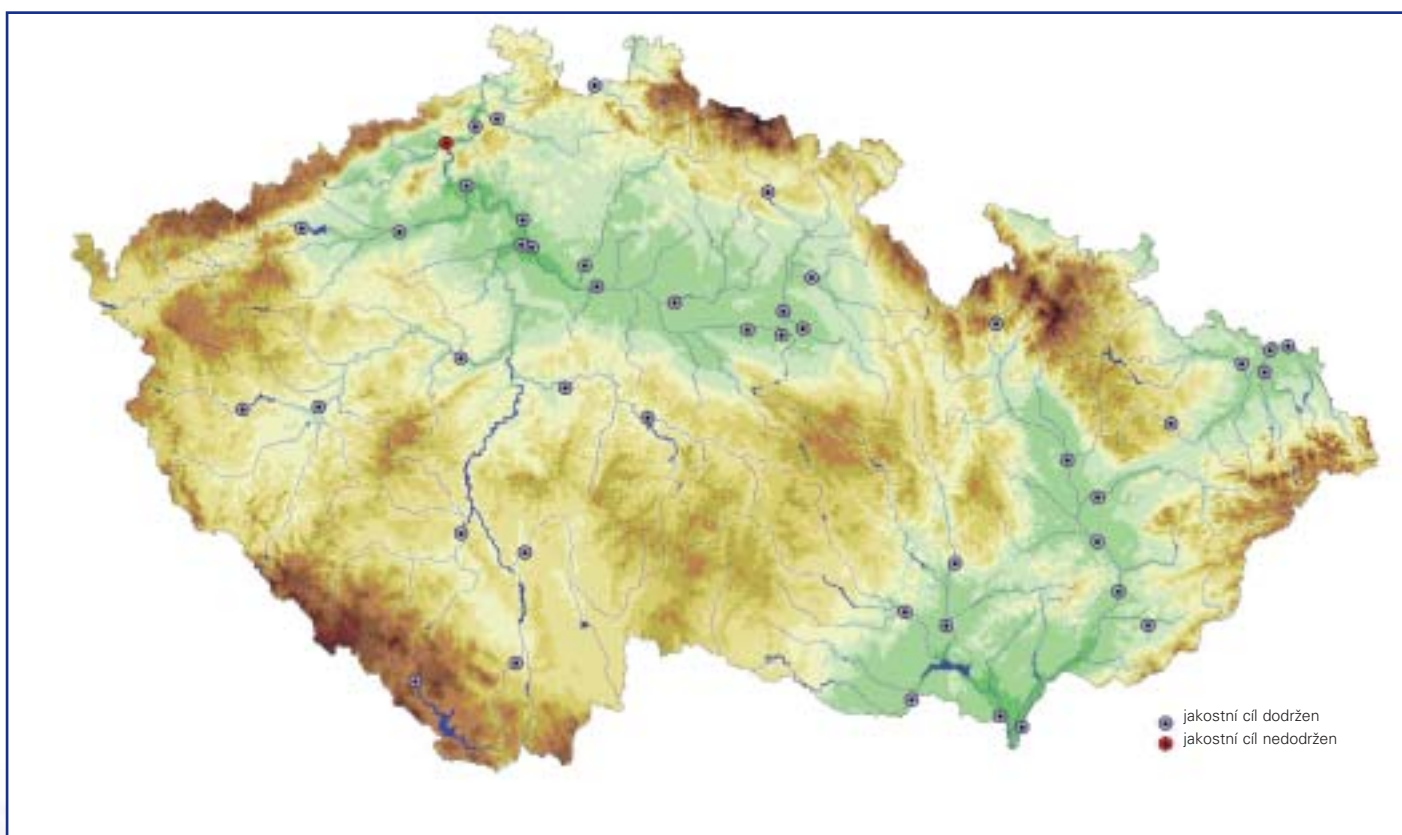
Pramen: ČHMÚ

Obrázek 1.2.3 Porovnání průměrných ročních koncentrací rtuti (82/176/EHS) ve vodách v roce 2002 s jakostními cíli EU

Pramen: ČHMÚ

Obrázek 1.2.4 Porovnání průměrných ročních koncentrací hexachlorbenzenu (86/280/EHS) ve vodách v roce 2002 s jakostními cíli EU

Pramen: ČHMÚ

nebo intenzifikací rozhodujících čistíren odpadních vod, zrušením nebo omezením výroby řady průmyslových podniků i snížením používání hnojiv v zemědělské výrobě.

Přes dosažené zlepšení však nelze považovat současný stav za zcela vyhovující, problematické jsou hlavně úseky vodních toků s menší vodností a vysokou kumulací zdrojů znečištění. Nejhorší jakost vody byla zaznamenána v Bílině. Tento málo vodný tok ovlivňovaly hlavně průmyslové zdroje Chempetrol, a. s., Litvínov a Spolek pro chemickou a hutní výrobu, a. s., Ústí nad Labem (Spolchemie). Lze očekávat zlepšení jakosti vody v Bílině v úseku před ústím do Labe, protože ve 4. čtvrtletí 2002 byly odpadní vody ze Spolku pro chemickou a hutní výrobu připojeny na městskou ČOV v Ústí nad Labem.

■ Po srpnových povodních došlo v zasažených tocích přechodně ke zhoršení stavu mikrobiálního zatížení, zejména pod dočasně nefunkčními ČOV.

Mikrobiální znečištění toků je významným faktorem zejména při úpravě povrchové vody na vodu pitnou a při užívání povrchových vod ke koupání. Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s MŽP připravilo k § 34 zákona č. 254/2001 Sb. (vodní zákon) návrh vyhlášky, kterou se stanoví povrchové vody využívané ke koupání osob. Většinou se jedná o lokality na vodních nádržích a rekreačních rybnících. Sledování mikrobiálního znečištění má zásadní význam pro vodárenské odběry z nich jsou na volných vodních tocích nejvýznamnější: Úhlava - Doudlevec (Plzeň), Jizera - Předměřice (Káraný) a Vltava - Podolí (Praha).

■ Na významných vodních tocích pokračovala realizace řady opatření k eliminaci zvláště nebezpečných a nebezpečných látek.

V této skupině látek jsou považovány za nejdůležitější zejména: organohalogenové a další sloučeniny, rtuť, kadmiem, nikl a olovo.

Pro znečištění charakterizované souhrnným ukazatelem AOX (adsorbovatelné organické halogeny) cílový imisní standard (příloha 3 Nařízení vlády č. 61/2002 Sb.) činí 30 g.l⁻¹. V Bílině při ústí do Labe, Olši, Ostravici byly v roce 2002 nalezeny hodnoty koncentrací AOX ve stovkách g.l⁻¹. V Odře před státní hranicí, v Labi od Pardubic po státní hranici i v dalších (především v Nise, Svatce, Jihlavě a Dyji) byly v roce 2002 nalezeny hodnoty koncentrací AOX nad imisním standardem.

V průběhu povodní v srpnu 2002 byly zjištěny krátkodobě zvýšené hodnoty AOX na Labi v důsledku havarijního úniku chloru ze Spolany Neratovice. Chlorované organické látky, (1,2-dichlorethan, trichlormethan, trichlore-

ten, tetrachlorethan a hexachlorbenzen), pocházejí především z chemického průmyslu vypouštějícího odpadní vody do Bíliny nebo přímo do Labe, případně zatížení pochází ze starých zátěží.

Polychlorované bifenyly (dále jen „PCB“) a dichlordifenyltrichlorethan (dále jen „DDT“) pocházejí rovněž z dřívějších zátěží životního prostředí. Jejich sledování dále pokračovalo z velké části v již dříve identifikovaných úsecích vodních toků. PCB jsou problémem Labe pod Pardubicemi, ale i Olšavy (Uherský Brod) a Moravy. Kontaminace DDT v ústí Bíliny je způsobena znečištěnými zeminami z areálu Spolku pro chemickou a hutní výrobu, a. s. v Ústí nad Labem.

Tabulka 1.2.1 Počet monitorovaných profilů jednotlivých monitorovacích programů ZVHS v jednotlivých oblastech povodí

Oblast povodí	ČHMÚ	BOD	MVN	DUS	BIO	SED
Labe	11	62	21	157	73	32
Vltava	33	93	13	241	126	46
Ohře	4	25	7	57	29	11
Odry	5	19	6	39	24	11
Moravy	16	41	30	146	57	46
Celkem ZVHS	69	240	77	640	309	146

Pramen: ZVHS

Znečištění polyaromatickými uhlovodíky (PAU), z nichž lze za nejdůležitější považovat fluoranthen a benzo(a)pyren, pochází z těžby uhlí, koksárenského průmyslu, některých výroby jako je např. impregnace dřeva kreosotovým olejem (pražce, sloupy), ale i z automobilového provozu. Nejzávažnější zatížení toku těmito látkami bylo zjištěno v Úhlavě a Jizeře (vodárenské odběry), v Labi před státní hranicí a Odře v před státní hranicí.

Obsah rtuti v Bílině, který byl v minulosti v dolním úseku zcela nevyhovující, se v posledních letech realizací opatření ve Spolku pro chemickou a hutní výrobu, a. s. Ústí nad Labem (Spolchemie), podstatně snížil. Zvýšené koncentrace kadmia byly zjištěny na Ostravsku v Olši, dále na Ostravici a v Odře, pocházejí především z průmyslových zdrojů ostravské aglomerace. V Litavce znečištění kadmii pochází jak ze starých zátěží a důlních vod, tak z kovo hutí.

Radioaktivní látky byly v roce 2002 sledovány v 81 profilech státní sítě

v ukazatelích celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, celková objemová aktivita beta po korekci ^{40}K , objemová aktivita radia 226 a koncentrace přírodního uranu. Při hodnocení změn obsahu radioaktivních látek v povrchových vodách za období 1990 - 2002 je možné konstatovat, že v průběhu tohoto období došlo k výraznému zlepšení jakosti vody a dalších složek vodního prostředí, zejména v povodí Ploučnice a v závěru hodnoceného období i v povodích Mže, Příbramského potoka, resp. Litávky a v Loučce.

■ I nadále zůstává závažným problémem eutrofizace povrchových vod ve vodních nádržích.

Jedná se o zvýšený obsah minerálních živin, především sloučenin fosforu

a dusíku ve vodách, ve vazbě na teplotu vody. Větší problémy s jakostí vody se vyskytly v letním období v řadě vodárenských nádrží a dílčí zhoršení pak nastalo v období srpnových povodní, kdy přítoky obsahovaly významná množství organických látek, které byly vneseny do vodních nádrží. U některých nádrží došlo k významnému výskytu sinic. Při celkovém hodnocení lze konstatovat zvládnutí zhoršeného stavu kvality, neovlivnění dodávky vody pro obyvatelstvo a pouze výraznější omezení vodní rekreace.

■ Jakost povrchových vod je sledována nejen ve významných vodních tocích, ale také v drobných vodních tocích v rámci monitoringu Zemědělské vodohospodářské správy.

Monitoring povrchových vod Zemědělské vodohospodářské správy (dále jen „ZVHS“) se uskutečňuje na celém území České republiky. V roce 2002 byl provozován na základě monitorovacích sítí šesti monitorovacích programů.

Profily na drobných vodních tocích byly sledovány v monitoringu pro státní síť jakosti vody ČHMÚ a monitoringu významných bodových zdrojů znečištění (BOD). Novými monitorovacími aktivitami byl monitoring dusičnanů pro potřeby směrnice Rady 91/676/EEC (DUS) a hydrobiologický monitoring (BIO), který byl provozován na monitorovaných profilech programů ČHMÚ a BOD. Vybrané profily sledovaných nádrží byly monitorovány v programu monitoring malých vodních nádrží (MVN). Monitoring chemického stavu sedimentů (SED) zahrnoval sledování na profilech monitorovacích programů ČHMÚ a MVN.

Ve vzorcích vody odebraných z příslušných profilů se stanovovalo 43

Tabulka 1.3.1 Přehled počtů objektů s překročením normativů B, C min. v 1 ukazateli za rok 2002

Objekty	Počet objektů	Počet objektů s překročením B nebo C	Procento objektů s překročením B nebo C
Mělké vrty	146	57	39,0 (38,6 v roce 2001)
Hluboké vrty a prameny	315	53	16,8 (18,4 v roce 2001)
Veškeré objekty	461	110	23,9 (25,0 v roce 2001)

Pramen: ZVHS

Z překročení normativů A, B a C (podle Metodického pokynu MŽP z 15. 9. 1996 část 2 - Kriteria znečištění zemin a podzemní vody) vyplývá, že 15 ukazatelů minimálně jedenkrát v minulém roce překročilo normativ C, přičemž nejvyšší procento překročení bylo zaznamenáno v ukazatelích chloridy, hliník a amonné ionty. Méně časté je překročení u benzo(k)fluoranthenu, benzo(a)pyrenu, benzo(b)fluoranthenu, atrazinu, cis-1,2-dichlorethenu. U ostatních ukazatelů došlo k překročení normativu C jen sporadicky. Hodnoty naměřené nad limitem B a pod limitem C byly zjištěny u deseti látek, především u toluenu a boru, dále se vyskytoval tetrachlormethan, 1,1,2-trichlorethan, pentachlorbenzen, kadmium, ethylbenzen a m-xylen. Překročení normativu B a C je nejčastější v podzemních vodách mělkých vrtů orientovaných do aluvií řek (antropogenní činností nejvíce ovlivněných).

ukazatelů pro monitoring státní sítě ČHMÚ, 20 ukazatelů pro monitoring bodových zdrojů znečištění (BOD), 25 ukazatelů pro monitoring malých vodních nádrží (MVN), 8 ukazatelů pro monitoring dusičnanů (DUS) a 57 ukazatelů pro monitoring sedimentů (SED). Vyhodnocení výsledků laboratorních analýz odebraných vzorků bylo provedeno na základě sumarizace vybraných statistických parametrů a jejich srovnání s platnými legislativními předpisy (ČSN 75 7221, NV č. 82/1999). Výsledky monitoringu sedimentů byly hodnoceny dle metodického pokynu MŽP č. 8/1996. Hydrobiologický monitoring je založen na hodnocení ekologického stavu z hlediska společenstva makrozoobentosu (směrnice Rady 2000/60/ES).

Po rozsáhlých povodních v srpnu 2002 bylo v oblastech povodí Vltavy a Ohře odebráno 51 vzorků naplavených sedimentů. Výsledky laboratorních analýz odebraných vzorků byly hodnoceny dle metodického pokynu MŽP č. 8/1996. Změřené hodnoty spadají maximálně do kategorie B (znečištění nevýznamné).

1.3 Jakost podzemních vod

■ Jakost podzemních vod se v posledních letech výrazně nemění, ve srovnání s rokem 2001 je možno konstatovat, že v mělkých vrtech došlo k mírnému zlepšení, naopak mírné zhoršení nastalo ve skupině objektů hlubokých vrtů a pramenů.

V roce 2002 se ve státní monitorovací síti jakosti podzemních vod pozorovalo 461 objektů, které tvoří 137 pramenů, 146 mělkých vrtů a 178 hlubokých vrtů.

Z hlediska srovnání jakostních ukazatelů podzemních vod s požadavky pro pitnou vodu bylo nejčastěji v nadlimitních hodnotách zjištěno znečištění v ukazatelích chemická spotřeba kyslíku dichromanem, dusičnany, chemická spotřeba kyslíku manganistanem, amonné ionty, chloridy a hliník. Méně často byly limity překročeny v ukazatelích huminové látky, fenoly těkající s vodní parou, fluranthen, benzo(a)pyren, pyren, nikl a atrazin. Všechny tyto látky jsou větším podílem zastoupeny v podzemních vodách mělkých vrtů.

2.

VODOHOSPODÁŘSKÁ BILANCE NAKLÁDÁNÍ S VODAMI

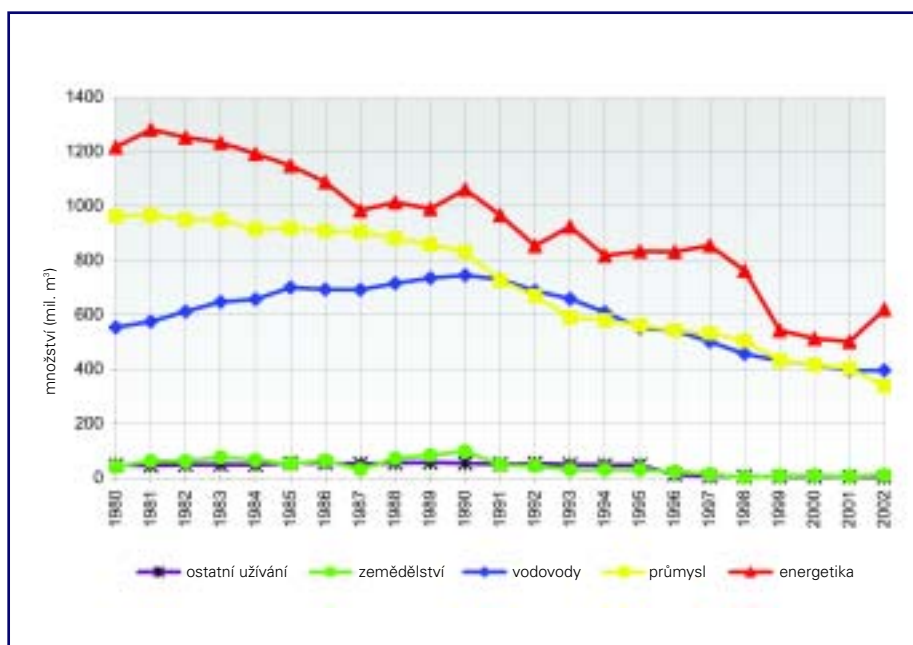

2.1 Odběry povrchových vod

Graf 2.1.1 Odběry povrchových vod v ČR v letech 1980 - 2002

■ Celkový dlouhodobý pokles odběrů povrchových vod se v roce 2002 zastavil, ve srovnání s rokem 2001 došlo k nárůstu o 4,5 %.

V roce 2002 bylo evidováno 825 odběrů povrchové vody z vodních toků a nádrží s odběrem 1 368 mil. m³. Jedná se o odběry nad 6 000 m³ za rok, nebo 500 m³ za měsíc. Z důvodů sjednocení údajů od jednotlivých s.p. Povodí nejsou zahrnuty převody vody v povodí Ohře, které v roce 2002 byly ve výši 47 mil. m³ a odběry pro rybníční soustavy v povodí Odry ve výši 18,8 mil. m³. Struktura evidovaných odběrů v roce 2002 je uvedena v Tabulce 2.1.1.

Pramen: VÚV T.G.M.

Celkové odběry z povrchových vod byly v roce 2002, ve srovnání s předcházejícím rokem (2001) poprvé od roku 1990 vyšší o 4,5 %. K významnému zvýšení došlo v kategorii odběrů pro energetiku, způsobené nárůstem odběru pro průtočné chlazení kondenzátorů parních turbin v elektrárně Opatovice o 98,8 mil. m³. V kategorii odběrů pro

zemědělství došlo ke zvýšení o 65,2 %. Kategorie odběrů pro vodovody prakticky stagnovala. Ke snížení došlo v kategoriích odběrů pro ostatní uživatele a průmysl. K uvedeným posunům je

třeba poznamenat, že v letech 1998 až 2001 byla výroba tepla zahrnuta do kategorie průmysl (dle OECD), zatímco do roku 1998 a nyní v roce 2002 do kategorie energetika.

Tabulka 2.1.1 Odběry povrchových vod v roce 2002 v mil. m³

s.p. Povodí	Skupina uživatelů										Celkem	
	Vodovody		Zemědělství		Energetika		Průmysl		Ostatní užívání		Množství	Počet
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet		
Povodí Labe, s.p.	42,2	31	6,3	34	409,9	12	122,8	124	0,2	9	581,4	210
Povodí Vltavy, s.p.	171,4	53	0,3	10	38,7	14	60,0	100	1,5	24	271,9	201
Povodí Ohře, s.p.	57,9	29	0,2	12	55,7	7	44,1	65	0	3	157,9	116
Povodí Odry, s.p.	77,3	17	0	3	10,8	8	93,1	70	0,3	12	181,5	110
Povodí Moravy, s.p.	47,0	41	4,5	20	104,6	13	18,7	101	0,5	13	175,3	188
Česká republika	395,8	171	11,3	79	619,7	54	338,7	460	2,5	61	1368,0	825

MZe, VÚV T.G.M., s.p. Povodí

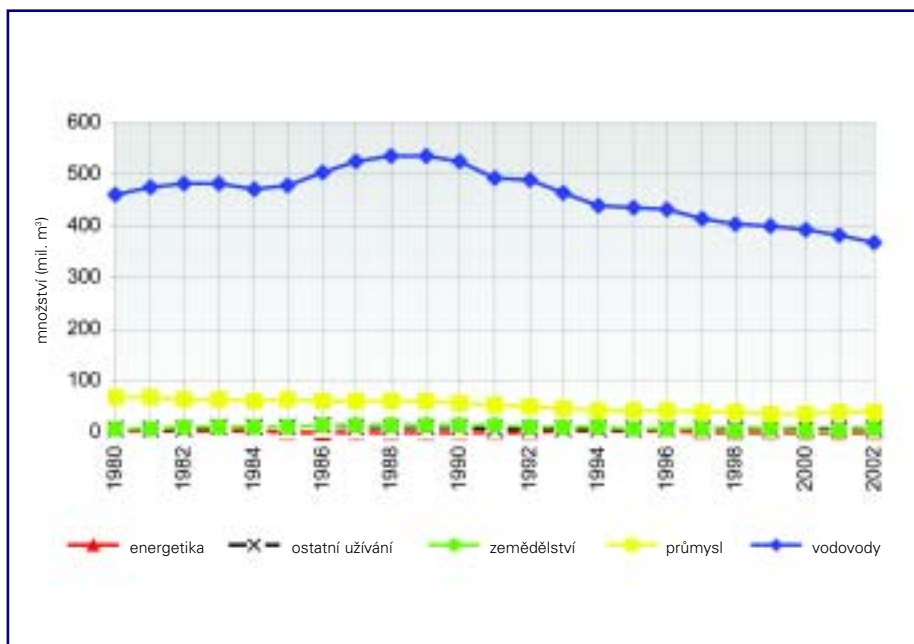
2.2 Odběry podzemních vod

■ Odběry podzemních vod se v roce 2002 ve srovnání s rokem 2001 snížily o 2,3 %.

V roce 2002 bylo evidováno 3 145 odběrů podzemní vody v množství 423,8 mil. m³. Jedná se o odběry nad 6 000 m³ za rok, nebo 500 m³ za měsíc. Z celkového počtu je 918 odběrů pod hranicí 15 000 m³.

Struktura evidovaných odběrů vody v jednotlivých povodích v roce 2002 je uvedena v Tabulce 2.2.1.

Graf 2.2.1 Odběry podzemních vod v ČR v letech 1980 - 2002

Pramen: VÚV T.G.M.

Na celkových odběrech podzemních vod se v roce 2002 podílely odběry v kategorii vodovody pro veřejnou potřebu 86,9%. Celkové odběry podzemních vod

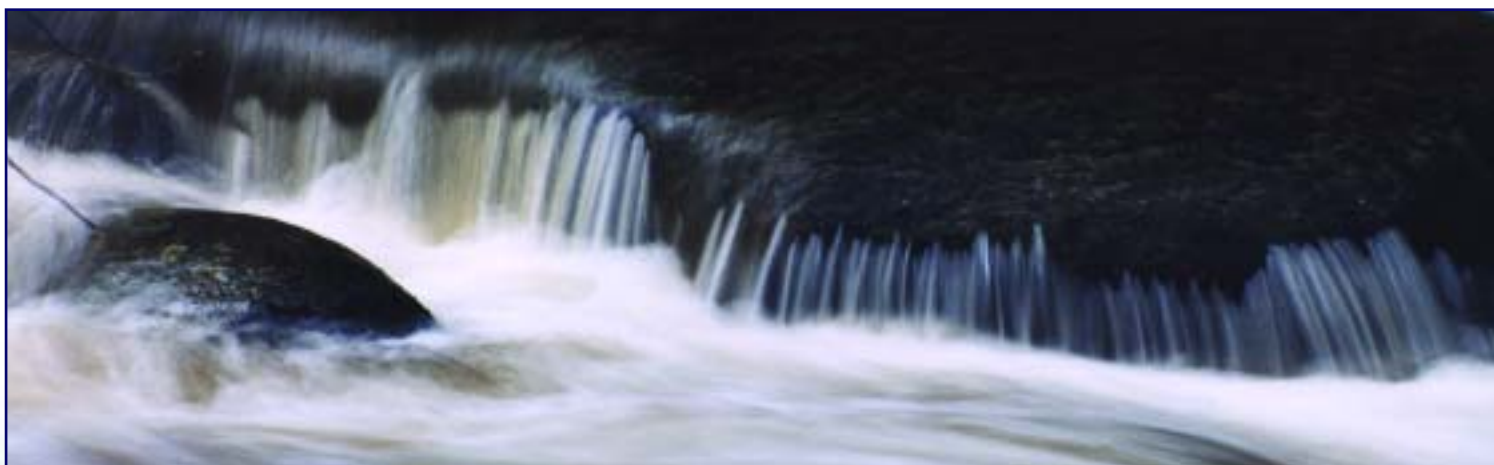
se snížily oproti roku 2001 o 2,3%. Ke zvýšení odběrů došlo ve všech kategoriích s výjimkou odběrů vodovody pro veřejnou potřebu, kde došlo ke snížení

odběrů o 3,6%. Celkový vývoj odběrů podzemní vody od roku 1980 znázorňuje Graf 2.2.1.

Tabulka 2.2.1 Odběry podzemních vod v roce 2002 v mil. m³

s.p. Povodí	Skupina uživatelů										Celkem	
	Vodovody		Zemědělství		Energetika		Průmysl		Ostatní užívání			
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Povodí Labe, s.p.	115,1	569	1,5	88	0,8	5	10,2	133	1,8	37	129,4	832
Povodí Vltavy, s.p.	37,2	517	2,2	126	0,0	1	11,5	121	2,0	39	52,9	804
Povodí Ohře, s.p.	65,0	369	0,4	12	0,7	3	5,6	73	1,3	15	73,0	472
Povodí Odry, s.p.	24,5	125	0,5	26	0,0	1	2,6	36	0,6	22	28,2	210
Povodí Moravy, s.p.	126,6	492	2,7	134	0,1	5	9,5	153	1,4	43	140,3	827
Česká republika	368,4	2072	7,3	386	1,6	15	39,4	516	7,1	156	423,8	3145

Pramen: MZe, VÚV T.G.M. z podkladů s.p. Povodí

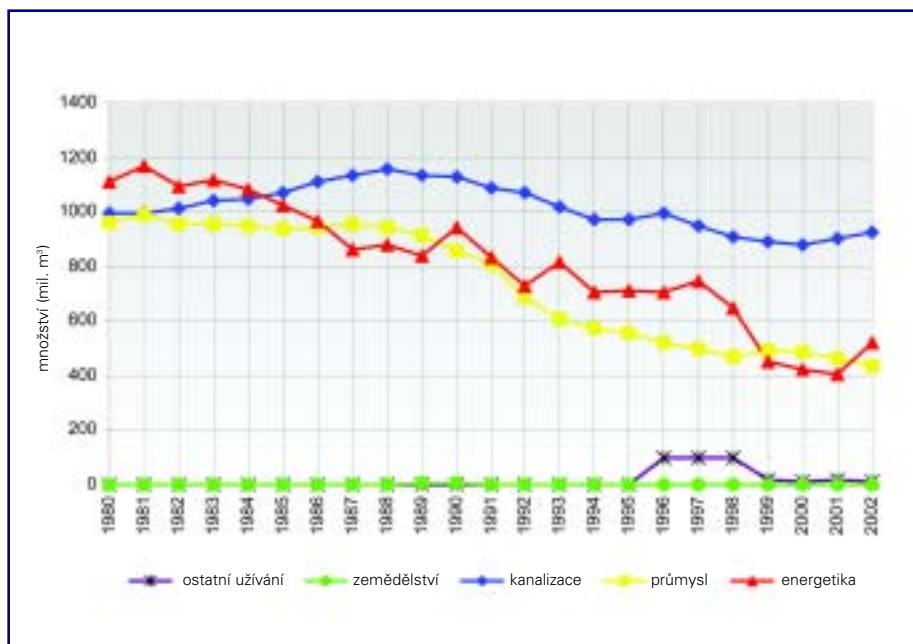
2.3 Vypouštění odpadních a důlních vod

■ **Objem vypouštěných odpadních a důlních vod oproti roku 2001 vzrostl o 5,8 %.**

V roce 2002 bylo evidováno 3 183 vypouštění odpadních a důlních vod do povrchových vod v objemu 1 886,7 mil. m³. Jedná se o zdroje nad 6 000 m³ za rok nebo 500 m³ za měsíc. Z důvodů sjednocení údajů od jednotlivých s.p. Povodí nejsou zahrnuty převody vody v povodí Ohře, které v roce 2002 byly ve výši 5 mil. m³ a vypouštění z rybníčních soustav v povodí Odry ve výši 4,4 mil. m³.

Meziroční zvýšení činí 5,8 %. Ke zvýšení došlo ve všech kategoriích užívání s výjimkou vypouštění z průmyslu. Největší nárůst ovlivněný zvýšením vypouštěním chladících vod z elektrárny Opatovice o 99 mil. m³, vykazuje kategorie energetika. K uvedeným posunům je třeba poznamenat, že v letech 1998 - 2001 byla výroba tepla zahrnuta

Graf 2.3.1 Vypouštění do povrchových vod v ČR v letech 1980 - 2002

Pramen: VÚV T.G.M.

do kategorie průmysl (dle OECD), zatímco do roku 1998 a nyní v roce 2002 do kategorie energetika. V kategorii veřejné kanalizace došlo ke zvýšení o 2,3 %.

Struktura evidovaných vypouštění v jednotlivých povodích v roce 2002 je uvedena v Tabulce 2.3.1. Celkový vývoj vypouštěných vod od roku 1980 znázorňuje Graf 2.3.1.

Tabulka 2.3.1 Vypouštění odpadních a důlních vod do povrchových vod v roce 2002 v mil m³

s.p. Povodí	Skupina uživatelů										Celkem	
	Kanalizace		Zemědělství		Energetika		Průmysl		Ostatní užívání			
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Povodí Labe, s.p.	173,4	381	0,0	2	395,1	23	127,7	191	1,5	55	697,7	652
Povodí Vltavy, s.p.	340,2	768	1,5	12	16,3	16	66,7	131	4,8	66	429,5	993
Povodí Ohře, s.p.	91,8	261	0,3	2	33,9	20	128,3	170	1,3	18	255,6	471
Povodí Odry, s.p.	117,4	227			3,5	8	82,2	94	1,8	30	204,9	359
Povodí Moravy, s.p.	200,7	512	0,1	3	69,1	10	27,4	146	1,7	37	299,0	708
Česká republika	923,5	2149	1,9	19	517,9	77	432,3	732	11,1	206	1 886,7	3 183

Pramen: MZe, VÚV T.G.M., s.p. Povodí

3.

SPRÁVA VODNÍCH TOKŮ

3.1 Odborná správa vodních toků

■ S účinností od počátku roku 2002 určuje rozsah odborné správy významných vodních toků nová vyhláška MZe č. 470/2001 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků.

Vyhláška stanoví základní pojmy, péči o koryta vodních toků i vlastní vodní díla, činnosti správců vodních toků při vytváření podmínek umožňujících oprávněně nakládat s vodami související s vodním tokem a jejich spolupráci při zneškodňování havárií na vodních tocích. Zabývá se též obsahem žádostí o určení správců drobných vodních toků a v příloze č. 1 uvedené vyhlášky je uveden úplný seznam významných vodních toků.

I nadále jsou rozhodujícími správci vodních toků - státní podniky Povodí, ZVHS a Lesy ČR s.p. v působnosti MZe, kteří zajišťují správu cca 94% délky vodních toků v ČR. Přibližně 6% se na správě vodních toků podílejí obce, újezdní úřady vojenských újezdů a správy národních parků.

V důsledku změn ve vymezení významných vodních toků byly některé vodní toky vyřazovány a převedeny ze správy státních podniků Povodí do správy ZVHS. Naopak nově byly některé pramené úseky a hraniční toky, původně vedené jako drobné toky, zařazeny do kategorie významných vodních toků.

Tabulka 3.1.1 Odborná správa vodních toků

Kategorie	Správce	Délka vodních toků v km	
		2001	2002
Významné vodní toky			
	Povodí Labe, s.p.	3 712,70	3 380,80
	Povodí Vltavy, s.p.	4 779,30	4 775,60
	Povodí Ohře, s.p.	1 981,00	2 299,57
	Povodí Odry, s.p.	1 202,50	1 110,80
	Povodí Moravy, s.p.	3 745,80	3 823,86
	Celkem působnost MZe	15 421,30	15 390,63
Drobné vodní toky			
	ZVHS	35 374,90	35 090,00
	Lesy ČR, s.p.	19 628,30	19 370,00
	s.p. Povodí celkem	1 835,30	1 593,68
	Celkem působnost MZe	56 838,50	56 053,68
	Ostatní ¹⁾	3 740,20	4 555,69
	Celkem drobné vodní toky	60 578,70	60 609,37
Vodní toky celkem		76 000,00	76 000,00

Pramen: MZe

Pozn.: ¹⁾ Zahnuje správy Národních parků, úřadů vojenských újezdů, obcí a ostatních právnických osob (např. doly)

Tyto přesuny jsou zdokumentovány dle jednotlivých správců vodních toků v Tabulce 3.1.1.

■ Pořizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku souvisejícího s vodními toky dosáhla v roce 2002 hodnotu téměř 44 mld. Kč.

V roce 2002 nebylo žádným ze správců vodních toků dokončeno, kolaudováno a převedeno do užívání vodní dílo, které by významně ovlivnilo ukazatele vyjadřující pořizovací hodnoty dlouhodobého hmotného majetku. Meziroční nárůst vyjadřuje převážně přírůstek dlouhodobého hmotného majetku (dále jen „DHM“) získané obnovou a plánovitým rozvojem v oblasti svěřeného majetku formou běžné investiční výstavby a průběžného zařazování převzatého majetku a dokonče-

ných vodních děl. Státním podnikem Povodí Vltavy bylo např. plánováno uvedení do provozu malé vodní elektrárny Štvanice s pořizovacími náklady přesahujícími 55 mil. Kč. Po srpnové povodni si však stav zařízení vyžádal

Tabulka 3.1.2 Pořizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku souvisejícího s vodními toky v mld. Kč

Správci VT v působnosti MZe	2001	2002
Povodí Labe, s.p.	7,88	7,92
Povodí Vltavy, s.p.	7,22	7,22
Povodí Ohře, s.p.	7,16	7,22
Povodí Odry, s.p.	4,70	4,69
Povodí Moravy, s.p.	6,60	6,66
s.p. Povodí celkem	33,56	33,73
ZVHS	7,59	7,83
Lesy ČR, s.p.	2,09	2,17
Celkem	43,24	43,73

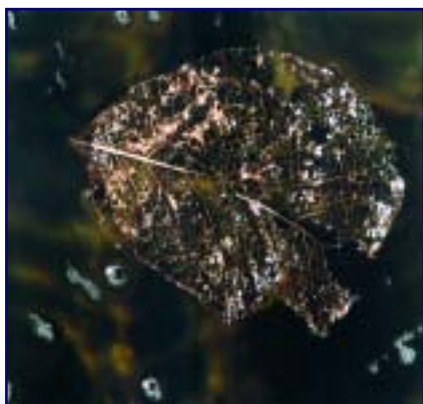
Pramen: MZe

poměrně rozsáhlou opravu, která nebyla do konce roku dokončena a nemohla být z těchto důvodů uvedena do provozu. V roce 2002 představovalo významný pohyb v DHM i vyřazování určitého majetku zničeného povodněmi. Konkrétní hodnoty DHM v pořizovacích cenách u jednotlivých správců vodních toků s meziročním vývojem (přírůstky DHM) uvádí Tabulka 3.1.2.

■ V roce 2002 MZe vykonávající jménem státu funkci zakladatele vydalo Zakládací listiny a Statuty všech státních podniků Povodí a proběhla 2. fáze transformace ZVHS.

Správu významných a určených drobných vodních toků vykonávají státní podniky Povodí, které již druhým rokem na základě zákona č. 305/2000 Sb., o povodích působí po transformaci z akciových společností jako státní podniky.

MZe vykonávající jménem státu funkci zakladatele státních podniků Povodí

podle ustanovení § 1 odst. 4 zákona č. 305/2000 Sb., o Povodích a podle § 4 odst. 1 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů, vydalo Zakládací listiny státních podniků Povodí Labe, Vltavy, Ohře, Moravy a Odry. Rovněž byly zakladatelem podle ustanovení § 1 odst. 4 zákona č. 305/2000 Sb., o Povodích a podle § 3 odst. 1 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů, vydány podle § 15 písm. f) zákona o státním podniku Statuty těchto pěti odborných správců vodních toků. Pro předkládání a oběh dokladů a dokumentace v rámci nakládání s určeným majetkem státu, ke kterému mají státní podniky Povodí právo hospodařit byl vydán metodický pokyn.

Během roku 2002 proběhla 2. fáze transformace ZVHS. Byla zaměřena na změnu vnitřního územního a organizačního uspořádání organizace a dále na úpravu a rozšíření služeb zabezpečovaných jak při správě informací tak i v samotném výkonu správy vodních toků a vodních děl. Došlo k transformaci bývalých sedmi kanceláří ZVHS do pěti ZVHS - oblastí povodí, k posílení činnosti informatiky, a to jak ve vazbě na spravovaný majetek, tak i samotnou činnost organizace, rozšířením o nový úsek pro informatiku a systémy řízení. V úrovni oblastní správy byly transformovány odbory do podoby samostatných oddělení tak, aby byla zajištěna návaznost v přímém řízení činností z ústředí až k výkonným pracovníkům v terénu.

Pro sjednocení postupu při předkládání žádostí o vydání souhlasu zřizovatele k nakládání s majetkem ČR byl pro ZVHS vydán MZe metodický pokyn pro předkládání dokladů při nakládání s majetkem státu, tj. pozemky, stavbami a jejich příslušenstvím, se kterým je ZVHS příslušná hospodařit.

Stabilním a významným správcem drobných vodních toků byly i nadále v roce 2002 Lesy ČR, s.p., které prostřednictvím šesti oblastních správců toků vykonávaly odbornou správu drobných vodních toků, zejména bystřinného charakteru.

Hrazení bystřin a lesotechnické meliorace jsou činnosti prováděné za účelem neškodného odvádění povodňových průtoků a zvyšování odolnosti spravovaných území proti erozivním účinkům vody. Tato činnost, jež je součástí státní lesnické politiky, je prováděna dle zákona o lesích ve veřejném zájmu. V roce 2002 ji zabezpečovalo šest Oblastních správ toků ve Frýdku-Místku, Brně, Hradci Králové, Benešově, Plzni a Teplicích. Celkem zde působilo 61 pracovníků, kteří pečovali o hmotný investiční majetek v pořizovací hodnotě 2,17 mld. Kč.

Kontrolní činnost jednotlivých státních podniků Povodí a státního podniku Lesy ČR je prováděna prostřednictvím dozorcích rad ustavených a působících ve smyslu zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2002 byla u státních podniků Povodí i ZVHS provedena řada komplexnějších i úzce zaměřených kontrol:

- Nejvyšší kontrolní úřad provedl v roce 2002 u všech státních podniků Povodí kontrolu, zaměřenou na „Hospodaření s majetkem státu“. V žádném případě nebyly zjištěny závady.
- U státních podniků Povodí Ohře, Povodí Odry a Povodí Moravy provedly místně příslušné Finanční úřady kontrolu daně z přidané hodnoty. Ve všech případech bez závad.
- Pražská správa sociálního zabezpečení provedla u státního podniku Povodí Vltavy, kontrolu se zaměřením na „Odvozy pojistného, provádění nemocenského pojištění a plnění úkolů v důchodovém pojištění“. Kontrola neshledala žádné nedostatky.
- U Povodí Moravy, s.p. probíhá kontrola Finančního úřadu Brno „Oprávněnost čerpání dotací z roku 1999“.
- U Povodí Labe, s.p. proběhla kontrola Finančního úřadu Hradec Králové se zaměřením na „Kontrolu hospodaření s prostředky poskyt-

Největší část celkových výnosů s.p. Povodí i v roce 2002 tvořily platby za odběry povrchové vody, které jsou i nadále nejdůležitějším zdrojem příjmů na úhradu nákladů správy vodních toků, zejména k zajištění podmínek pro potřebné odběry vody. Jejich podíl rok od roku klesá a je snaha tyto výpadky nahradit vyšším nárůstem v ostatních tržbách a výnosech. Vzhledem k obnově vodohospodářského majetku po katastrofálních povodních výrazně posílila i položka dotací, převážně ze státního rozpočtu.

nutými ze státního rozpočtu“, dále kontrola Státního fondu dopravní infrastruktury (dále jen „SFDI“) se zaměřením na kontrolu hospodaření s prostředky SFDI. Oběma kontrolními orgány nebyly zjištěny žádné závady.

- U Povodí Ohře, s.p. provedl Finanční úřad Chomutov „Kontrolu z daně z příjmu právnických osob za období roku 1997“ se zjištěním navýšení daňového základu a doměru daně. Státnímu podniku vyměřil FÚ Chomutov penále ve výši 181 760,- Kč. Žádost o prominutí penále není k dnešnímu dni vyřízena.

U ZVHS se v loňském roce uskutečnily následující kontroly:

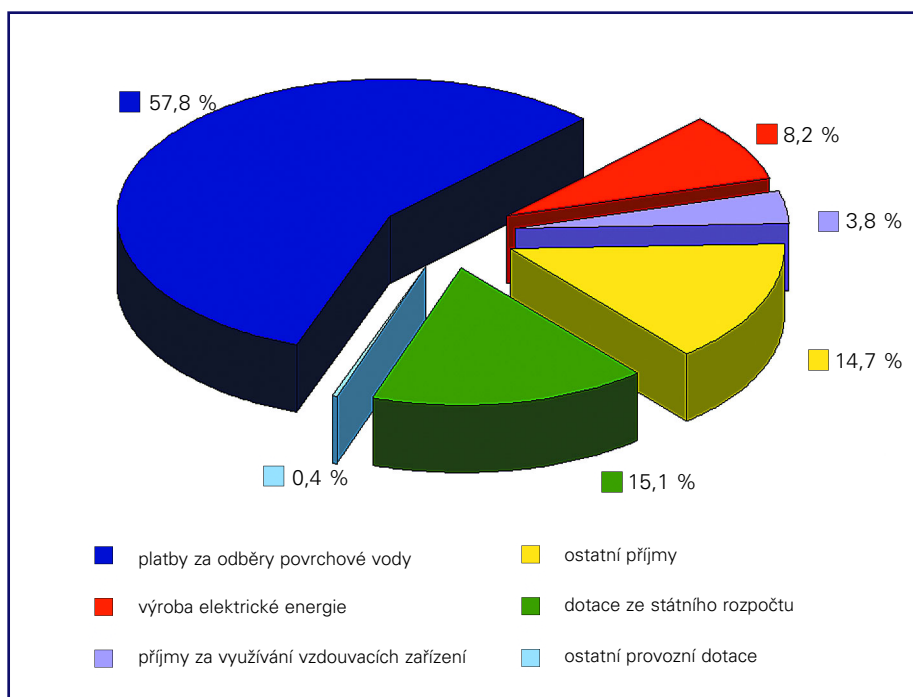
- za období roku 2002 proběhla kontrola Finančního úřadu se zaměřením na daň z příjmu právnických osob - bez závad,
- Zdravotní pojišťovna provedla revizi odvodu dávek pojistného a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti - bez závad,
- Správa sociálního zabezpečení provedla kontrolu pojistného a plnění úkolů z důchodového pojištění - bez závad.

3.2 Státní podniky Povodí

■ **Celkové výnosy státních podniků Povodí zahrnující veškeré tržby i provozní dotace, vykázaly i přes negativní důsledky povodní v loňském roce navýšení o 17,7 %.**

Struktura výnosů s.p. Povodí v roce 2002 je vyjádřena v Tabulce 3.2.1 a Grafu 3.2.1.

Graf 3.2.1 Struktura výnosů s.p. Povodí v roce 2002

Pramen: s.p. Povodí

Tabulka 3.2.1 Struktura výnosů s.p. Povodí v roce 2002 v tis. Kč

Ukazatel	Povodí Labe,	Povodí Vltavy,	Povodí Ohře,	Povodí Odry,	Povodí Moravy,	s.p. Povodí celkem
	s.p.	s.p.	s.p.	s.p.	s.p.	
Platby za odběry povrchové vody	565 890	437 818	398 854	346 509	299 959	2 049 030
Výroba elektrické energie	15 107	49 992	161 747	41 604	21 604	290 054
Příjmy za využívání vzdouvacích zařízení	15 342	104 184	5 323	0	10 902	135 751
Ostatní příjmy	173 429	191 389	65 606	47 853	44 975	523 252
Dotace ze státního rozpočtu	106 982	140 691	2 966	81 218	254 788	586 645
ostatní provozní dotace	5 452	294	0	2 935	4 562	13 243
s.p. Povodí celkem	882 202	924 368	634 496	520 119	636 790	3 597 975

Pramen: MZe, s.p. Povodí

■ Tržby za dodávky povrchové vody v loňském roce v souhrnu za ČR vzrostly o téměř 120 mil. Kč.

Vývoj dodávek povrchové vody za úplatu je uveden v Tabulce 3.2.2. Ceny za jednotlivé druhy odběrů povrchové vody jsou uvedeny v Tabulkách 3.2.3 a 3.2.4. Platby za odběry povrchové vody uvádí Tabulka 3.2.5.

■ Ceny povrchové vody se oproti předchozímu roku v průměru zvýšily o 10,5 %. Jedná se o ceny věcně usměrňované, do nichž lze promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady, přiměřený zisk a daň podle příslušných daňových předpisů.

Tyto ceny v dnešním pojetí nevyjadřují hodnotu povrchové vody, ale cenu služby - tj. umožnění dodávek, které zabezpečují s.p. Povodí uživatelům vody. Tyto vykalkulované ceny podléhají regulaci formou věcného usměrňování podle zákona o cenách a podle pravidel Výměrů vydávaných Ministerstvem financí v Cenovém věstníku vždy na každý rok.

Tabulka 3.2.2 Dodávky povrchové vody za úplatu v letech 1995 - 2002 v tis. m³

s.p. Povodí	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Povodí Labe, s.p.								
a)	887 994	863 372	897 063	787 331	572 341	534 300	508 435	571 365
b)	52 857	58 927	55 464	49 710	45 137	43 630	43 279	41 618
Povodí Vltavy, s.p.								
a)	394 582	382 786	355 799	324 336	294 550	276 626	264 802	266 916
b)	257 135	250 796	232 545	207 949	192 786	185 072	171 924	167 878
Povodí Ohře, s.p.								
a)	213 257	217 748	214 455	207 855	190 731	176 183	176 403	169 092
b)	81 236	78 533	74 352	71 517	67 185	63 206	60 263	57 807
Povodí Odry, s.p.								
a)	244 247	235 133	215 549	198 122	182 515	175 883	166 799	173 275
b)	96 636	94 109	86 595	77 245	72 108	69 434	66 255	72 167
Povodí Moravy, s.p.								
a)	210 279	204 538	201 655	171 842	156 247	141 902	132 680	135 366
b)	46 198	40 925	40 833	38 086	36 499	38 768	39 398	38 112
s.p. Povodí celkem								
a)	1 950 359	1 903 577	1 884 521	1 689 486	1 396 384	1 304 894	1 249 119	1 316 014
b)	534 062	523 290	489 789	444 507	413 715	400 110	381 119	377 582

Pramen: s.p. Povodí

Pozn.: a) za úplatu celkem

b) z toho pro vodovody pro veřejnou potřebu

Tabulka 3.2.3 Cena za odběry pro průtočné chlazení v letech 1993 - 2002 v Kč/m³

s.p. Povodí	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Povodí Labe, s.p.	0,08	0,27	0,30	0,33	0,45	0,53	0,61	0,67	0,67	0,65
Povodí Vltavy, s.p.	0,27	0,42	0,42	0,48	0,51	0,55	0,70	0,76	0,81	0,86
Povodí Moravy, s.p.	0,27	0,30	0,40	0,42	0,46	0,49	0,53	0,56	0,60	0,53

Pramen: s.p. Povodí

Pozn.: Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty

Tabulka 3.2.4 Cena za ostatní odběry povrchové vody v letech 1993 - 2002 v Kč/m³

s.p. Povodí	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Povodí Labe, s.p.	0,35	0,62	0,75	0,83	0,99	1,16	1,39	1,54	1,71	1,88
Povodí Vltavy, s.p.	0,58	0,88	0,91	0,95	1,03	1,15	1,41	1,55	1,65	1,70
Povodí Ohře, s.p.	0,94	1,21	1,31	1,43	1,52	1,67	1,87	1,99	2,11	2,23
Povodí Odry, s.p.	0,50	0,67	0,80	0,94	1,18	1,40	1,59	1,74	1,80	2,01
Povodí Moravy, s.p.	1,15	1,40	1,60	1,76	1,92	2,10	2,27	2,53	2,66	2,89
s.p. Povodí celkem	0,64	0,88	0,98	1,08	1,24	1,39	1,59	1,76	1,90	2,10

Pramen: s.p. Povodí, VÚV T.G.M.

Pozn.: Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty

Tabulka 3.2.5 Platby za odběry povrchové vody v letech 1993 - 2002 v mil. Kč

s.p. Povodí	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Povodí Labe, s.p.	173	363	419	448	548	556	530	532	536	566
Povodí Vltavy, s.p.	237	331	332	337	345	357	383	401	408	438
Povodí Ohře, s.p.	245	293	288	323	343	368	375	367	397	399
Povodí Odry, s.p.	131	170	195	221	255	273	279	294	301	347
Povodí Moravy, s.p.	234	248	256	266	273	264	266	277	287	300
s.p. Povodí celkem	1 020	1 405	1 490	1 595	1 764	1 818	1 833	1 871	1 929	2 050

Pramen: s.p. Povodí

■ Výrazný meziroční nárůst v tržbách za elektrickou energii z vlastních malých vodních elektráren činil v loňském roce 88 mil. Kč a celkové tržby ve výši 290 mil. Kč pomohly překonat výpadky v ostatních tržbách a současně se zasloužily i o úhradu řady mimořádných nákladů vyvolaných povodněmi.

V roce 2002 tyto tržby dosáhly svého maxima - přes 290 mil. Kč, nejvíce se

na nich podílí státní podnik Povodí Ohře, který provozuje 20 malých vodních elektráren. Podrobnější informace o celkovém počtu vlastních malých vodních elektráren v jednotlivých státních podnicích Povodí, jejich instalovaném výkonu a výrobě elektrické energie a tržbách podává Tabulka 3.2.6.

Tabulka 3.2.6 Vlastní malé vodní elektrárny s.p. Povodí v letech 1997 - 2002

s.p. Povodí	Ukazatel	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Povodí Labe, s.p.							
	Počet MVE	14	15	15	15	15	15
	Instalovaný výkon v kW	2 650,0	2 711	2 711	2 711	2 711	2 677
	Výr. el. energie v MWh	10 700	10 860	8 913	7 968	10 738	9 974
	Tržby v tis. Kč	11 051	11 566	10 626	9 459	12 515	15 107
Povodí Vltavy, s.p.							
	Počet MVE	10	11	13	12	14	14
	Instalovaný výkon v kW	3464	3 629	8 740	8 500	9 600	9 600
	Výr. el. energie v MWh	10 880	36 454	37 403	37 722	50 409	35 873
	Tržby v tis. Kč	8 723	33 823	38 233	39 840	53 217	49 992
Povodí Ohře, s.p.							
	Počet MVE	16	16	19	20	20	20
	Instalovaný výkon v kW	14 897	15 029	15 286	16 750	16 750	16 750
	Výr. el. energie v MWh	63 820	72 826	82 868	74 494	87 539	106 363
	Tržby v tis. Kč	64 376	75 113	89 121	82 922	95 774	161 747
Povodí Odry, s.p.							
	Počet MVE	12	14	14	14	14	14
	Instalovaný výkon v kW	4 741	4 750	4 750	4 750	4 750	4 750
	Výr. el. energie v MWh	7 245	18 658	26 161	25 168	25 896	31 019
	Tržby v tis. Kč	5 680	17 723	28 220	26 480	25 732	41 604
Povodí Moravy, s.p.							
	Počet MVE	11	12	12	12	13	14
	Instalovaný výkon v kW	2 759	3 192	3 192	3 192	3 512	3 612
	Výr. el. energie v MWh	11 742	9 255	12 342	10 613	14 301	14 476
	Tržby v tis. Kč	12 858	9 613	13 266	11 839	15 716	21 604
s.p. Povodí celkem							
	Počet MVE	63	68	73	73	76	77
	Instalovaný výkon v kW	28 511	29 311	34 679	35 903	37 323	37 389
	Výr. el. energie v MWh	104 387	148 053	167 687	155 965	188 903	197 705
	Tržby v tis. Kč	102 688	147 838	179 466	170 540	202 954	290 054

Pramen: s.p. Povodí

Tabulka 3.2.7 Ostatní příjmy s.p. Povodí v letech 1994 - 2002 v tis. Kč

s.p. Povodí	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Povodí Labe, s.p.	12 086	21 811	32 356	54 094	50 907	54 754	145 989	124 730	173 429
Povodí Vltavy, s.p.	12 200	19 200	23 600	26 800	56 286	49 222	55 481	79 505	191 391
Povodí Ohře, s.p.	37 000	47 000	57 000	54 000	64 398	55 922	66 836	57 809	65 606
Povodí Odry, s.p.	7 400	14 200	8 000	9 600	70 977	31 033	49 113	28 208	47 853
Povodí Moravy, s.p.	13 102	18 647	29 107	29 346	38 021	41 786	54 879	46 462	44 975
s.p. Povodí celkem	81 788	120 858	150 063	173 840	280 589	232 717	372 298	336 714	523 254

Pramen: s.p. Povodí

Tabulka 3.2.8 Dotace přidělené s.p. Povodí v roce 2002 v tis. Kč

s.p. Povodí	Provozní dotace	Investiční dotace	Dotace celkem
Povodí Labe, s.p.	112 434	357 369	469 803
Povodí Vltavy, s.p.	140 985	39 580	180 565
Povodí Ohře, s.p.	2 966	11 923	14 889
Povodí Odry, s.p.	84 153	251 018	335 171
Povodí Moravy, s.p.	259 350	151 509	410 859
s.p. Povodí celkem	599 888	811 399	1 411 287

Pramen: MZe, s.p. Povodí

Ostatní příjmy státních podniků Povodí jsou méně významné a spočívají v oblasti pronájmů pozemků, nebytových prostor a vodních ploch a dalších podnikatelských aktivit, z nichž nejvýznamnější jsou příjmy z výkonů strojních mechanismů a autodopravy, z výkonů laboratoří a za projektovou a inženýrskou činnost a rovněž finanční výnosy.

V roce 2002 byl zastaven meziroční pokles těchto ostatních příjmů z roku 2001 a byl naopak zaznamenán výrazný nárůst. Jedná se o reakci na zvýšenou potřebu finančních prostředků související s likvidací povodňových škod a nepříznivá situace v oblasti výnosů byla v některých případech částečně kompenzována finančními výnosy a tržbami z prodeje majetku.

Celkové výnosy, tj. celkové tržby za výkony státních podniků Povodí, včetně finančních výnosů a zvýšených dotací, v roce 2002 vykazují nárůst o téměř 18 %. Výše ostatních příjmů je uvedena v Tabulce 3.2.7.

Výraznou podporou financování potřeb v rámci hlavní činnosti s.p. Povodí jsou každoročně dotace. Bez státních dotací by zejména v roce 2002 nemohly být v poměrně krátké době odstraňovány následky povodní a současně nejnaléhavější zabezpečovací práce. Tabulka 3.2.8 uvádí celkové provozní (neinvestiční) a investiční dotace jednotlivých s.p. Povodí přidělené v roce 2002. Z ostatních zdrojů se na dotacích podílely zejména MZe, SFDI, MŽP prostřednictvím fondů PHARE, Ostravsko-karvinské doly na odstranění důlních škod a na protipovodňová opatření pak přispěly i některé krajské úřady.

Výrazný meziroční nárůst dotací odráží potřeby obnovy vodních toků

po povodních z let 1997, 1998, 2000 a zejména pak nejnaléhavější případy odstraňování a likvidace povodňových škod po srpnové povodni z roku 2002. U s.p. Povodí Labe a s.p. Povodí Vltavy tvoří podstatnou část provozních dotací příspěvek na provoz a údržbu vodní cesty, v investičních dotacích pak budování vodních cest.

Meziroční nárůst nákladů o téměř 22 % přerušil již několik let trvajícím pokles skutečně vynaložených nákladů. Tento výrazný růst je důsledkem snahy co nejrychleji zabezpečit provoz a bezpečnost na vodních dílech po povodních v roce 2002 a minimalizovat škody na majetcích vodo hospodářských organizací.

K nárůstu nákladů došlo zejména vlivem zvýšených nákladů na opravy a udržování, zvýšením spotřeby materiálu a též proúčtováním povodňových škod. Nákladová položka oprav vzrostla za souhrn státních podniků Povodí o více jak 50 %. Nejvíce se na tomto zvýšení podílely organizace, kde povodně napáchaly největší škody - např. u s.p. povodí Vltavy byl meziroční nárůst více jak trojnásobný. Přehled nákladů s.p. Povodí v roce 2002 a jejich porovnání s předchozím rokem je uveden v Tabulce 3.2.9.

Státní podniky Povodí vynaložily na realizaci investic v loňském roce 1 424 mil. Kč, z toho 694,3 mil. Kč bylo čerpáno z vlastních zdrojů a dále bylo použito celkem 729,7 mil. Kč investičních prostředků nekrytých vlastními zdroji.

V průběhu posledních devíti let vynaložily s.p. Povodí na investice finanční prostředky ve výši 10 006 mil. Kč, jak je uvedeno v Tabulce 3.2.10 a znázorněno v Grafu 3.2.2. Meziroční nárůst o více než 27 % odráží nutnost okamžitě řešit následky katastrofálních povodní ze srpna 2002 a dále skutečnost, že SFDI poskytl významné investiční prostředky na rozvoj Labské vodní cesty, které byly v průběhu roku 2002 proinvestovány.

Tabulka 3.2.9 Náklady s.p. Povodí v mil. Kč

Druh nákladů	Povodí Labe, s.p.	Povodí Vltavy, s.p.	Povodí Ohře, s.p.	Povodí Odry, s.p.	Povodí Moravy, s.p.	s.p. Povodí celkem	
Odpisy	2002	127,4	141,4	152,7	98,3	106,9	626,7
	2001	131,5	142,9	157,4	70,2	106,7	608,7
Opravy	2002	215,9	471,6	122,8	133,7	211,7	1 155,7
	2001	172,5	145,4	105,0	187,0	158,7	768,6
Materiál	2002	48,6	22,4	22,3	33,4	31,7	158,4
	2001	45,2	18,0	21,6	28,9	36,7	150,4
Energie a paliva	2002	28,2	23,7	24,5	4,4	9,4	90,2
	2001	28,0	23,1	27,5	4,2	9,2	92,0
Osobní náklady	2002	277,8	241,9	190,9	129,2	195,1	1 034,9
	2001	243,2	214,5	178,2	118,6	190,1	944,6
Služby	2002	115,9	55,3	28,1	33,1	24,2	256,6
	2001	95,0	53,6	29,1	33,7	22,6	234,0
Finanční náklady	2002	109	6,9	3,0	5,1	9,4	26,3
	2001	2,5	6,4	0,6	5,3	0,5	15,3
Ostatní náklady	2002	61,7	6,7	78,9	59,9	23,9	231,1
	2001	25,0	36,1	20,8	24,8	17,6	124,3
Náklady celkem	2002	877,4	969,9	623,2	497,1	612,3	3 579,9
	2001	742,9	640,0	540,2	472,7	542,1	2 937,9

Pramen: s.p. Povodí

Tabulka 3.2.10 Investice s.p. Povodí v letech 1994 - 2002 v mil. Kč

s.p. Povodí	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Povodí Labe, s.p.	87,0	110,1	193,0	216,8	313,4	248,4	328,5	347,1	529,1
Povodí Vltavy, s.p.	85,0	203,2	216,4	235,2	115,7	116,3	115,2	114,1	199,3
Povodí Ohře, s.p.	116,0	122,0	225,0	200,0	180,2	212,5	148,2	173,4	212,8
Povodí Odry, s.p.	44,7	289,1	340,2	314,3	279,1	484,4	361,6	226,8	282,3
Povodí Moravy, s.p.	111,0	94,0	95,5	236,1	311,0	357,3	356,8	257,8	200,5
s.p. Povodí celkem	443,7	818,5	1 069,8	1 202,4	1 199,4	1 418,9	1 310,3	1 119,2	1 424,0

Pramen: MZe, s.p. Povodí

Graf 3.2.2 Vývoj investiční výstavby s.p. Povodí

Pramen: MZe, s.p. Povodí

■ Čtyři ze státních podniků Povodí vykázaly i v roce 2002 zisk v celkové výši 63,6 mil. Kč, pouze státní podnik Povodí Vltavy vykázal hospodářskou ztrátu a to v celkové výši 45,5 mil. Kč.

Podíl jednotlivých s.p. Povodí na celkovém hospodářském výsledku a vývoj v tvorbě zisku, případně hospodářské ztráty u s.p. Povodí Vltavy dokumentuje Tabulka 3.2.11. Rozdělení dosažených zisků do jednotlivých fondů a návrh na úhradu ztráty v konkrétních s.p. Povodí jsou uvedeny v Tabulce 3.2.12.

Výsledek hospodaření roku 2002 u s.p. Povodí Vltavy před zdaněním představoval ztrátu v celkové výši 66 368 tis. Kč. Za období do konce roku 2001 byl zaúčtován daňový závazek a zároveň neuhrzená daňová ztráta ve výši 87 440 tis. Kč. Odložená daňová pohledávka roku 2002 ve výši 20 843 tis. Kč byla zaúčtována jako snížení nákladů a současně jako snížení daňového závazku. Po těchto vyrovnáních je vykazována jako výsledek hospodaření za účetní období roku 2002 ztráta ve výši 45 525 tis. Kč. Tato ztráta má být dle návrhu hrazena ve výši 3 455 tis. Kč z rezervního fondu a 42 070 tis. Kč z ostatních kapitálových fondů.

■ Průměrný přepočtený stav pracovníků ve státních podnicích Povodí se v roce 2002 oproti minulým letům, kdy docházelo k meziročním poklesům, ve srovnání s předchozím rokem zvýšil o 12 pracovníků, na celkový stav 3 544 osob.

V roce 2002 představoval celkový meziroční přírůstek pracovníků 12 osob. Situaci ve vývoji pracovních sil znázorňuje Tabulka 3.2.13, ze které je patrné, že největší nárůst z celkového počtu připadá na s.p. Povodí Labe, naopak u s.p. Povodí Ohře došlo ke snížení o 5 pracovníků.

Průměrná měsíční mzda ve státních podnicích Povodí činila v roce 2002 17.724,- Kč, viz. Tabulka 3.2.14 a vykazovala v roce 2002 meziroční nárůst 8,1 %.

Tabulka 3.2.11 Hospodářské výsledky s.p. Povodí (zisk, ztráta) v tis. Kč

s.p. Povodí	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Povodí Labe, s.p.	25 200	8 533	- 1 800	- 6 808	35 398	19 859	17 166	4 774
Povodí Vltavy, s.p.	29 616	22 058	22 000	14 475	16 853	37 838	48 735	- 45 525
Povodí Ohře, s.p.	13 426	8 306	7 461	14 625	6 947	11 825	12 415	11 334
Povodí Odry, s.p.	30 996	32 192	- 71 500	65 340	66 870	19 617	22 575	23 002
Povodí Moravy, s.p.	3 623	8 047	- 68 359	- 41 867	8 930	20 647	17 939	24 512
s.p. Povodí celkem	102 861	79 136	- 112 198	45 765	134 998	109 786	118 830	18 097

Pramen: s.p. Povodí

Tabulka 3.2.12 Rozdělení zisků za rok 2002 v tis. Kč

s.p. Povodí	zisk	Rozdělení zisku nebo krytí ztráty					neuhrzená ztráta z minulých let
		rezervní fond	FKSP	investic kapitálové fondy	sociální fond	fond odměn	
Povodí Labe, s.p.	4 774	477	4 297	0	0	0	0
Povodí Vltavy, s.p.	- 45 525	- 3 455	0	- 42 070	0	0	0
Povodí Ohře, s.p.	11 334	2 267	3 500	3 567	0	2 000	0
Povodí Odry, s.p.	23 002	2 300	2 818	14 534	0	3 350	0
Povodí Moravy, s.p.	24 512	5 519	3 500	0	0	2 500	12 993

Pramen: MZe

Tabulka 3.2.13 Počet pracovníků (průměrný přepočtený stav)

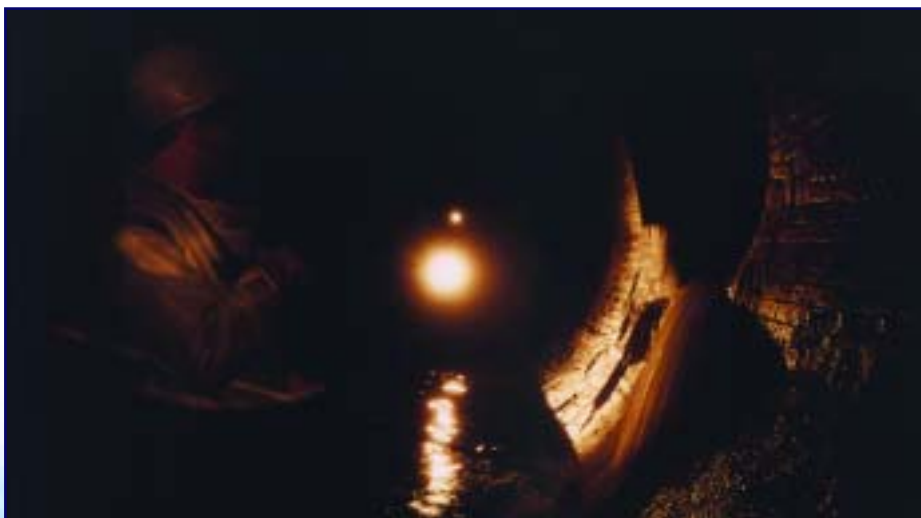
	2002	2001
Povodí Labe, s.p.	936,5	926,8
Povodí Vltavy, s.p.	784,0	782,0
Povodí Ohře, s.p.	623,0	628,0
Povodí Odry, s.p.	460,0	455,0
Povodí Moravy, s.p.	740,4	740,2
s. p. Povodí celkem	3 543,9	3 532,0

Pramen: s.p. Povodí

Tabulka 3.2.14 Průměrné mzdy v Kč dosahované v jednotlivých s.p. Povodí

s.p. Povodí	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Povodí Labe, s.p.	10 325	11 351	12 911	14 675	15 641	16 565	17 941
Povodí Vltavy, s.p.	10 957	11 852	13 338	14 875	15 819	16 526	18 444
Povodí Ohře, s.p.	10 732	11 923	13 454	14 545	15 704	17 085	18 435
Povodí Odry, s.p.	10 251	11 459	12 738	13 999	14 717	15 811	17 516
Povodí Moravy, s.p.	9 949	11 009	12 922	14 007	14 663	15 820	16 216
s.p. Povodí celkem	10 447	11 506	13 084	14 468	15 330	16 396	17 724

Pramen: s.p. Povodí

3.3 Zemědělská vodohospodářská správa

Loňská povodeň postihla téměř celé území povodí Vltavy, Berounky a dolního Labe a dále také povodí Ohře, Jizery, Dyje a některých řek odvodňujících Českomoravskou vrchovinu. Povodňové vlny na tocích kulminovaly v průběhu první i druhé vlny srážek na úrovni 100letých vod a vyšších. V řadě profilů byly na vodních tocích zaznamenány zatím historicky nejvyšší vodní stavy a průtoky.

ZVHS zaznamenala na základě terénního průzkumu škody na vodních tocích a vodních nádržích ve své správě v odhadované výši 543 444 tis. Kč. Vodní toky byly poškozeny jak v úsecích přirozených koryt, tak i v úsecích koryt upravených. Na řadě míst došlo ke zničení staveb a objektů. Přestože nedošlo k žádnému případu protržení hráze vodní nádrže, byla řada z nich poškozena. Nejvíce postiženou oblastí obecně i v rámci ZVHS byla oblast povodí Vltavy.

Charakter škod, které ZVHS zaznamenala, je velmi různorodý a odráží v sobě odlišnosti povodňových situací v různých lokalitách zasažených povodní. Souhrnně lze konstatovat, že horní úseky vodních toků byly postiženy zejména vlivem erozního účinku vody a unášených předmětů. Byla zaznamenána rozsáhlá poškození objektů na tocích, změny tras koryt vodních toků a rozsáhlé břehové nátrže včetně destrukce břehových porostů. Dolní úseky toků s malým sklonem koryta byly dominantně postiženy záplavou. Vlivem záplav došlo k sedimentaci splavenin, které způsobily vysoké nánosy jak v samotných korytech vodních toků, tak i na okolních pozemcích. Velké množství sedimentů bylo zaznamenáno i ve vodních nádržích, které spravuje ZVHS v postižených oblastech.

Při realizaci nápravných opatření škod způsobených srpnovými povodněmi v roce 2002 bylo nutné prioritně zabezpečit obnovu objektů a staveb na tocích, které slouží k zabezpečení funkčnosti komunikací a inženýrských sítí.

Dále bylo nutné zajistit obnovení staveb, které zabezpečují stabilitu a průtočnost koryt vodních toků v intravilánech obcí a měst a v celé délce toku pak zabezpečit stabilizaci koryt a obnovení jejich průtočných kapacit. V případě vodních nádrží je nezbytné odstranění nánosů.

Prostředky na realizaci těchto nápravných opatření jsou hrazeny ve spolupráci s Evropskou investiční bankou prostřednictvím programu 229 110 - Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku, resp. jeho podprogramu 229 113 - Odstranění následků povodňových škod způsobených povodněmi v srpnu roce 2002. Přehled o čerpání investičních a neinvestičních nákladů na odstraňování povodňových škod z let 2000 a 2002 je uveden v Tabulce 3.3.6.

ZVHS byly v roce 2002 přiděleny ze státního rozpočtu neinvestiční prostředky na údržbu, opravy a provoz vodních toků v celkové výši 119,82 mil. Kč a na provoz vodních toků a souvisejících vodních děl ve výši 9,4 mil. Kč. Dále byly poskytnuty neinvestiční finanční prostředky na protipovodňové opravy dlouhodobého

hmotného majetku z programu 229 060 ve výši 10,00 mil. Kč, z Programu péče o krajinu ve výši 0,62 mil. Kč a na ostatní neinvestiční výdaje (ostatní příspěvky, monitoring, ekologický program) 18,80 mil. Kč. Celkem bylo ZVHS v roce 2002 přiděleno 158,02 mil. Kč, z kterých bylo čerpáno 156,79 mil. Kč.

Z uvedených finančních prostředků byla převážná část použita na údržbu a opravy vodních toků (cca 81 %) a dále na ostatní neinvestiční výdaje (cca 12 %).

Souhrnný přehled o skutečném využití těchto finančních prostředků uvádí Tabulka 3.3.1.

V rámci údržby vodních toků bylo prováděno zejména sečení, čištění, opravy objektů zabezpečující protipovodňovou ochranu, likvidace nepůvodních invazních druhů rostlin (bolševník velkolepý, křídlatka japonská) a údržba břehových porostů.

Přehled finančních prostředků využitých v posledních letech z jednotlivých finančních zdrojů na údržbu a opravy vodních toků a vodních děl uvádí Tabulka 3.3.2.

Tabulka 3.3.1 Využití jednotlivých finančních zdrojů ZVHS v roce 2002 v mil. Kč

Činnost	zdroj	plán	skutečnost
Údržba a opravy vodních toků	SR	119,82	119,70
Provoz vodních toků a souvisejících vodních děl	SR	9,40	9,01
Program péče o krajinu	SR	0	0,62
Prevence před povodněmi	SR	10,00	8,91
Ostatní neinvestiční výdaje	SR	18,80	18,55
Celkem		158,02	156,79

Pramen: ZVHS

Tabulka 3.3.2 Pokrytí výdajů ZVHS na údržbu a opravy vodních toků a vodohospodářských děl v mil. Kč

Zdroj na úhradu výdajů	1998	1999	2000	2001	2002
Rozpočet MZE	70,8	68,1	77,6	77,0	119,7
Program péče o krajinu	6,6	2,5	1,0	2,4	0,6
Protipovodňová opatření	0	0	35,2	5,7	8,9
Celkem státní rozpočet	77,4	70,6	113,8	85,1	129,2
Státní fond zárodnosti půdy	-	1,0	5,6	3,8	0
Celkem	77,4	71,6	119,4	88,9	129,2
Náprava povodňových škod ze zdrojů					
Pozemkového fondu (PF)	-	-	0	0	0
Údržba a opravy hlavních melioračních zařízení ze zdrojů PF	103,8	79,6	75,9	59,8	54,9
Celkem výdaje	178,2	151,2	195,3	148,7	184,1

Pramen: ZVHS

Tabulka 3.3.3 Neinvestiční výdaje na vodní toky ve správě ZVHS a údržbu a opravy hlavních odvodňovacích zařízení ve správě Pozemkového fondu v roce 2002 podle regionů v mil. Kč

Region	Údržba a opravy vodních toků	Provoz	Odstranění povodňových škod	Hlavní odvodňovací zařízení	Celkem
Praha	14,800	0,280	2,798	6,043	23,021
České Budějovice	19,200	0,182	13,871	12,383	45,636
Plzeň	14,300	0,277	6,295	4,744	25,616
Ústí nad Labem	8,700	1,085	1,808	2,896	14,489
Hradec Králové	18,300	1,285	0	12,516	32,101
Brno	29,900	3,819	0,200	7,938	42,857
Ostrava	14,500	1,078	0	8,352	23,930
Celkem	119,700	9,006	24,972	54,872	208,550

Pramen: ZVHS

Rozdělení neinvestičních výdajů na vodní toky ve správě ZVHS a údržbu a opravy hlavních odvodňovacích zařízení ve správě Pozemkového fondu podle jednotlivých regionů uvádí Tabulka 3.3.3.

■ **Příjmy z plateb za odběry vody, případně z nájmu vodohospodářských staveb a jiných nemovitostí jsou nevýznamné a ve střednědobé časové řadě se pohybují mezi 8 až 11 mil. Kč.**

Mírný pokles příjmů za odběry vody i v rámci ostatních příjmů byl v roce 2002 eliminován nárůstem příjmů z nájmu vodohospodářských staveb. Celková skladba příjmů ZVHS je uvedena v následující Tabulce 3.3.4.

Tabulka 3.3.4 Skladba příjmů ZVHS v mil. Kč

Příjmy	1998	1999	2000	2001	2002
platby za odběry vody	3,4	2,8	4,4	3,8	2,5
nájmy vodohospodářských staveb	2,9	3,2	1,9	3,5	5,2
ostatní příjmy	3,3	2,3	4,1	3,4	1,4

Pramen: ZVHS

Tabulka 3.3.5 Odstraňování povodňových škod z let 1997 na vodních tocích spravovaných ZVHS v roce 2002 v mil. Kč

Zdroj - program	Investiční náklady	Neinvestiční náklady	Celkem
Program 329 181	0,013	0	0,013
Program 329 184	29,206	0	29,206
Celkem	29,219	0	29,219

Pramen: ZVHS

■ **V roce 2002 pokračovalo na vodních tocích ve správě ZVHS odstraňování povodňových škod z roku 1997. Postupně se likvidují i povodňové škody z let následujících.**

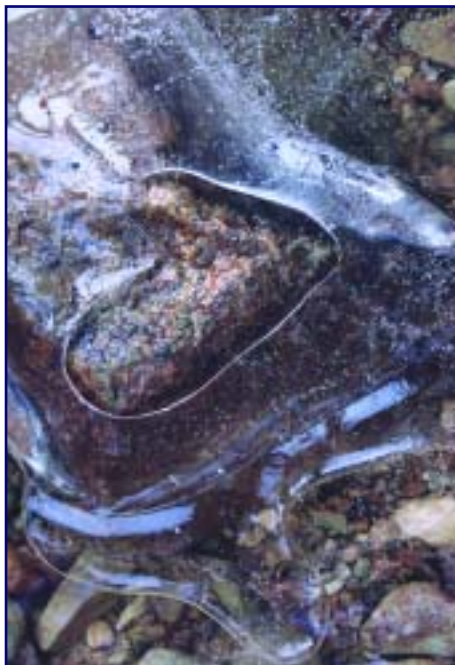
Tabulka 3.3.6 Odstraňování povodňových škod z let 2000 a 2002 na vodních tocích spravovaných ZVHS v roce 2002 v mil. Kč

Zdroj - program	Investiční náklady	Neinvestiční náklady	Celkem
Program 229 112	1,629	3,871	5,500
Program 229 113	0	24,973	24,973
Celkem	1,629	28,844	30,473

Pramen: ZVHS

Přehled o celkových nákladech na odstranění povodňových škod v členění podle zdrojů a s rozdělením na investiční a neinvestiční prostředky podává Tabulka 3.3.5.

■ **Za účelem odstraňování povodňových škod z roku 2000 a 2002 na vodních tocích spravovaných ZVHS byla v roce 2002 zahájena realizace programu 229 110 na odstraňování povodňových škod z roku 2000 (podprogram 229 112) a 2002 (podprogram 229 113).**

ZVHS v roce 2002 realizovala investiční výstavbu v celkové výši 172,9 mil. Kč, včetně programu na protipovodňová opatření ve výši 63,1 mil. Kč a dále realizovala odstraňování povodňových škod z roku 1997 ve výši 29,2 mil. Kč a odstraňování povodňových škod z roku 2000 ve výši 1,6 mil. Kč. Přehled je uveden v Tabulce 3.3.7.

3.4 Lesy ČR, s.p. - oblastní správy toků

Převážná většina vodních toků ve správě Lesů ČR, s.p. se nachází v horních částech povodí, pramenných oblastech a oblastech s vyšším podílem lesnatosti. Lesy ČR, s.p. spravují bystřinné toky i mimo pozemky určené k plnění funkcí lesa, protože při péči o ucelená povodí vodních toků protékají zemědělskou krajinou a intravilány obcí.

V roce 2002 došlo na bystřinách k povodňovým situacím v několika vlnách. Ojedinelé byly v jarních měsících v hornatých částech republiky. Vodní toky

Tabulka 3.3.7 Struktura investic a finančních zdrojů ZVHS v mil. Kč

Struktura investic	Finanční zdroje	1999	2000	2001	2002
Úprava vodních toků	Státní rozpočet - MZe	32,7	32,2	47,2	47,4
	Účelový fond (náhradní rekultivace)	2,4	3,6	6,5	0,9
	Státní fond pro zúrodnění půdy	4,4	0	0,2	0
Studie odtokových poměrů	Státní rozpočet	0	3,8	0	0
Revitalizace VT	Státní rozpočet	94,4	45,3	17,3	30,7
Protipovodňová opatření	Státní rozpočet	8,8	33,6	2,8	63,1
Odstranění povodňových škod z roku 1997	Státní rozpočet	27,3	27,0	28,9	29,2
	Evropská investiční banka	102,4	36,5	0	0
Odstranění povodňových škod z roku 1998	Státní rozpočet	12,2	0	0	0
Odstranění povodňových škod z roku 2000	Státní rozpočet	0	0	0	1,6
Celkem		284,6	182,0	102,9	172,9

Pramen: ZVHS

postihly dvě vlny povodní. První v červenci v oblastech Blanska, Žďáru nad Sázavou, Benešova, Kolína a především druhá srpnová vlna, která zasáhla toky spravované Lesy ČR, s.p. v kraji Jihočeském, Středočeském, Plzeňském, Ústeckém a částečně Karlovarským, Libereckém a Jihomoravským. Povodně v roce 2002 na tocích v působnosti Lesy ČR, s.p. nezpůsobily škody takového rozsahu jako povodně v letech 1997 a 1998, což je v případě bystřinných toků

dáno různou geomorfologií postižených oblastí. Celkově byly škody v roce 2002 vyčísleny na 125 mil. Kč. Povodňové průtoky potvrdily oprávněnost a funkčnost opatření hrazení bystřin.

Z celkových finančních výdajů Lesů ČR, s.p. do vodního hospodářství ve výši 451,6 mil. Kč činily výdaje investičního charakteru 188,1 mil. Kč. Z tohoto objemu představují 104,9 mil. Kč vlastní prostředky. Investice Lesů ČR, s.p. byly

zaměřeny na preventivní opatření a zejména na výstavbu a rekonstrukci objektů hrazení bystřin v oblastech zasažených povodněmi. Opatření jsou realizována převážně za účelem vytvoření retenčních prostorů pro zachycení spla-

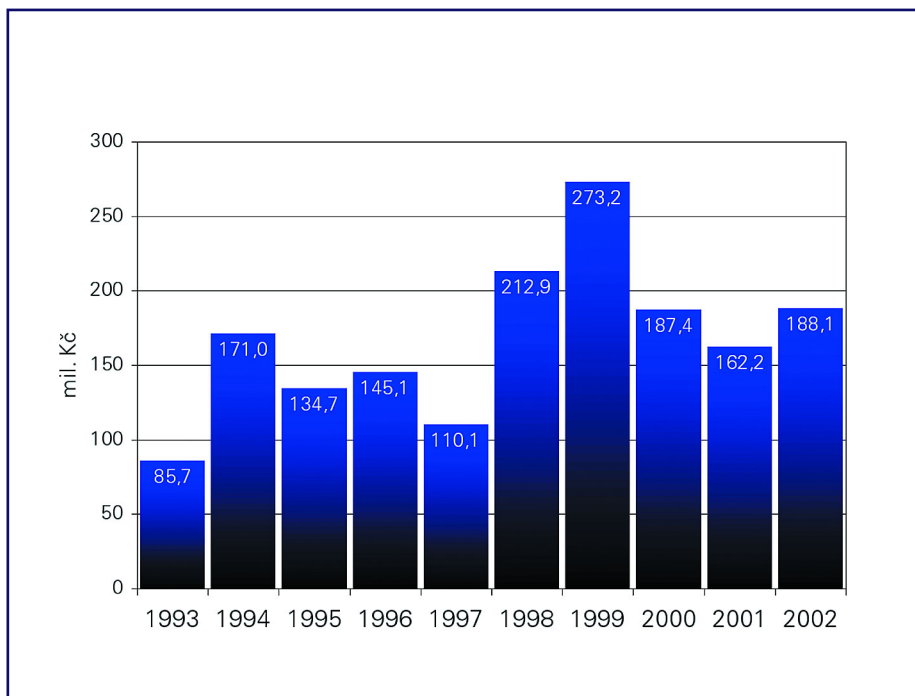
venin, stabilizace podélného sklonu toků příčnými objekty a zajištění protipovodňové ochrany zkapacitněním koryt vodních toků. Na opravu a údržbu základních prostředků hrazení bystřin a dalších vodních děl ve správě Lesy ČR, s.p. bylo

využito 263,5 mil. Kč z toho z vlastních prostředků 183,4 mil. Kč.

Nejvýznamnější náplní činnosti Lesů ČR, s.p. na úseku vodního hospodářství byla sanace povodňových škod. Jednalo se především o zkapacitnění koryt, odstraňování náplavů a opravy opěrných zdí, dlažeb, příčných objektů a přehrázek. Na odstranění povodňových škod bylo celkově vynaloženo 246,5 mil. Kč, z toho z vlastních prostředků 159,0 mil. Kč.

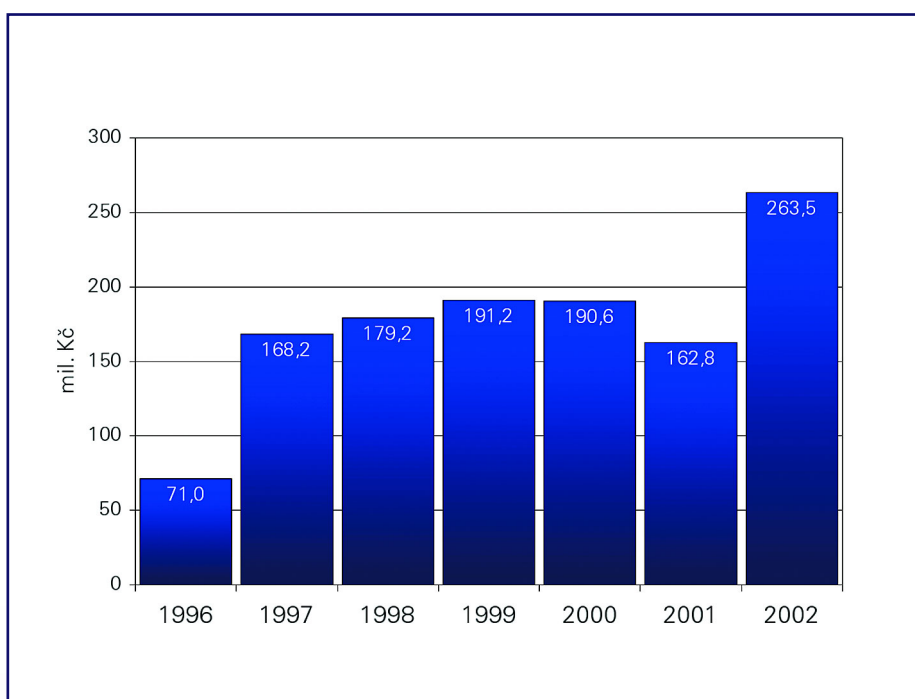
Následující Grafy 3.4.1 a 3.4.2 v delší časové řadě podávají přehled o celkových ročních investičních výdajích a prostředcích vynaložených na opravy a údržbu.

Graf 3.4.1 Investiční výdaje Lesů ČR, s.p. v letech 1993 - 2002 v mil. Kč - vodní toky

Pramen: Lesy ČR, s.p.

Graf 3.4.2 Výdaje Lesů ČR, s.p. v letech 1996 - 2002 v mil. Kč - oprava a údržba vodních toků

Pramen: Lesy ČR, s.p.

■ Lesy ČR, s.p. vynaložily v roce 2002 na správu vodních toků téměř 452 mil. Kč.

Strukturu financování správy drobných toků prostřednictvím oblastních správ toků a úroveň podpory státu uvádí pro rok 2002 Tabulka 3.4.1.

■ Tržby za odběry povrchové vody nejsou významné a v roce 2002 činily 9,8 mil. Kč při ceně 1,23 Kč/m³ odebrané vody.

Vývoj tržeb Lesů ČR, s.p. za odběry povrchové vody a jednotkové ceny je uveden v Tabulce 3.4.2.

3.5 Vodní cesty

Dopravně významnou je pro ČR Labsko-vltavská vodní cesta, protože je jediným plavebním spojením s celou evropskou sítí vodních cest. Na českém, 171 km dlouhém úseku Labe od Střekova po přístav ve Chvaleticích a na 70 km dlouhém úseku Vltavy od soutoku s Labem v Mělníku po přístav Radotín v Praze, je pomocí jezů zajišťován téměř celoroční plavební provoz souvislou kaskádou jezů i při nízkých průtocích.

Tab. 3.4.1 Struktura financování Lesů ČR, s.p. - oblastních správ toků v r. 2002 v mil. Kč

LČR, s.p.	Vlastní zdroje celkem	Dotace celkem	Z toho povodňové škody	
			dotace	vlastní zdroje
Investice	104,9	83,2	20,3	64,9
Neinvestice	183,4	80,1	67,2	94,1
Celkem	288,3	163,3	87,5	159,0

Pramen: Lesy ČR, s.p.

Tabulka 3.4.2 Tržby Lesů ČR, s.p. za povrchovou vodu v letech 1997 - 2002 v tis. Kč

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Tržby	7 030	7 906	7 896	7 876	8 639	9 790
Cena za m³*)	0,79	0,92	0,99	1,06	1,17	1,23

Pramen: Lesy ČR, s.p.

Pozn.: *) Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty

■ Na opravy, údržbu a provoz Labsko-vltavské vodní cesty a tzv. Batův kanál byly v roce 2002 ze státního rozpočtu prostřednictvím kapitoly MZe vynaloženy celkové finanční prostředky ve výši 108,5 mil. Kč formou dotace.

Státní podnik Povodí Labe byl podpořen z těchto zdrojů celkovou částkou přesahující 29 mil. Kč, z nichž bylo 15 mil. Kč využito na opravu zdí a elektroinstalace plavební komory na vodním díle Klavary, 2,5 mil. Kč na odstra-

nění nánosů z plavební dráhy v úseku Střekov - Ústí nad Labem a téměř 5 mil. Kč bylo věnováno na prozatímní opravy řídicích systémů několika vodních děl na labské vodní cestě.

Práce na vltavské vodní cestě lze rozdělit do dvou období - před povodněmi, kdy byly prováděny plánované opravy a rekonstrukce, a dobu po povodni v srpnu 2002, kdy začaly práce na odstranění povodňových škod.

V rámci prací před povodněmi byly provedeny tři velké prohrábky na Vltavě v Davli, na Zbraslavi a prohrábka Smíchovského přístavu celkem za cca 6,7 mil. Kč. Dále byly provedeny opravy plavebních kanálů na Štvanici a v Podbabě, oprava betonových vrat plavební komory Smíchov, oprava malé plavební komory Podbaba, odtěžení sedimentů z kanálu Vraňany - Hořín a oprava plavebních komor Smíchov, Roztoky, Dolánky a Mířejovice a Štěchovice za 7,8 mil. Kč, celkem tedy za 23,5 mil. Kč. Byla dokončena II. etapa modernizace malé plavební komory Podbaba za 8,4 mil. Kč a provedeno osvětlení plavebních znaků ve Skochovicích, vystrojení dolní rejdy VD Orlík a technologie obtoků VD Hněvkovice za 0,6 mil. Kč, celkem za 9 mil. Kč.

V rámci odstraňování povodňových škod byly po katastrofálních povodních v srpnu provedeny prohrábky na území Prahy za cca 7,3 mil. Kč. Bylo provedeno

odtěžení nánosů a opravy plavebních komor Modřany, Štvanice, Roztoky, Dolánky a Mířejovice za 7,5 mil. Kč a opravy technologických zařízení plavebních komor za 5 mil. Kč. Rovněž byly provedeny opravy poškozených hrází plavebního kanálu Podbaba a Dolánky za 13,6 mil. Kč, celkem za 33,4 mil. Kč. Byla realizována modernizace ovládání plavebních komor Roztoky a Dolánky za 5,6 mil. Kč.

Na údržbu a opravy vodní cesty Otrokovice - Rohatec, tzv. Bařtův kanál, kde se nachází celkem 13 plavebních komor, a který má v současné době zejména rekreační využití, s.p. Povodí Moravy věnoval 5,5 mil. Kč, poskytnutých formou účelové neinvestiční dotace. Na opravu plavební komory Vnorovy II bylo čerpáno 3,1 mil. Kč, zbývající část výdajů kryla náklady na čištění horních a dolních rejd ostatních plavebních komor.

■ V rámci programu na obnovu a rekonstrukci, modernizaci a výstavbu vodních cest byly z prostředků Státního fondu dopravní infrastruktury v roce 2002 realizovány práce za 504,9 mil. Kč.

Mimo již uváděných prostředků na zajišťování provozu a údržby dopravně významných vodních cest v gesci MZe, realizuje Ministerstvo dopravy (dále jen „MD“) v oblasti péče o rozvoj vodních cest od roku 1997 vládou schválený „Program podpory rozvoje vodní dopravy v České republice do roku 2005“. V rámci tohoto programu byly v roce 2002 z prostředků SFDI na rozvoj realizovány práce za 504,9 mil. Kč, což v porovnání s předchozím rokem představuje meziroční nárůst o 79,9 %. Z této částky obdrželo Povodí Labe, s.p. a Povodí Vltavy, s.p. celkem 347,3 mil. Kč. Ostatní prostředky byly realizovány investorem Ředitelství vodních cest ČR a v menší míře soukromými investory. K obnově rekreační vodní cesty Otrokovice - Rohatec byly Ředitelstvím vodních cest ČR v roce 2002 realizovány drobné stavby ve výši 13,3 mil. Kč. V rámci těchto programů podpory rozvoje vodní dopravy se doposud nepo-

dařilo zajistit podmínky (vydání územního rozhodnutí) pro realizaci staveb „Zlepšení plavebních podmínek na Labi v úseku Ústí nad Labem - státní hranice ČR/SRN“ a „Stupeň Přelouč II“ k prodloužení splavnosti Labe do Pardubic.

Labsko-vltavské vodní cesty se významně dotkla i srpnová povodeň 2002, která způsobila značné škody na stavbách vodní cesty. Tyto škody byly

vyčísleny Povodím Labe, s.p. a Povodím Vltavy, s.p. celkovou částkou 699 mil. Kč. Mimo okamžitých prostředků poskytnutých MZe připravilo MD jako pomoc k postupnému odstraňování povodňových škod na stavbách dopravně významných vodních cest program „Obnova staveb vodní dopravy po povodni 2002“ a počínaje rokem 2003 budou s.p. Povodí Labe a s.p. Povodí Vltavy na tyto práce poskytovány dotace.

4.

OPATŘENÍ KE ZMÍRNĚNÍ ŠKODLIVÝCH ÚČINKŮ VOD, ZVLÁŠTĚ POVODNÍ

4.1 Katastrofální povodně v roce 2002

V roce 2002 byl zaznamenán větší počet menších povodní v jarním, podzimním i zimním období, výjimečný byl především katastrofální srpnovou povodní.

Vzhledem k neobykle teplému počasí začaly jarní povodně již od třetí lednové dekády a skončily až v březnu. Příčinou povodní byly dešťové srážky a tání sněhové pokrývky. Dosaženy byly úrovně jen 1/2 - 2letých, ojediněle až 5letých průtoků při druhém stupni povodňové aktivity (dále jen „SPA“) a 3. SPA.

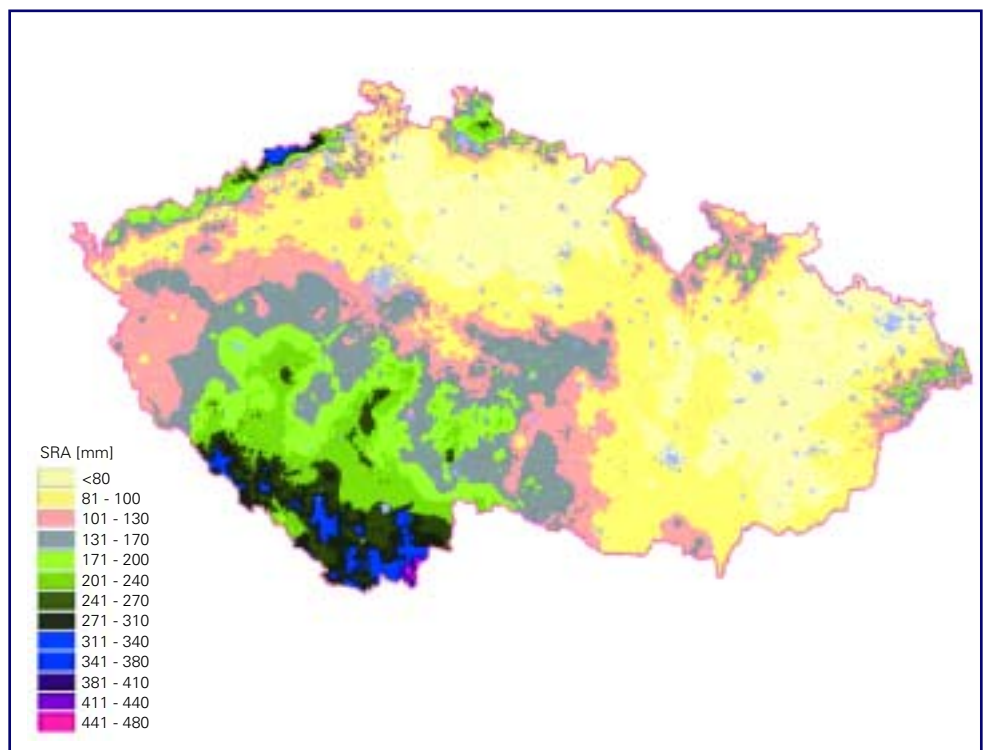
V období dubna a května se vyskytly ojediněle při půl až jednoletých vodách 1. či 2. SPA.

Významnější byla jen situace z 10. června v povodí Olše, kdy bylo dosaženo 2. SPA a 24. - 26. června při dosažení 2. SPA na Úslavě.

Vážnou, ale jen lokální, situací byla blesková povodeň dne 15. července v povodí Hodonínky s dobou opakování překračující 200 let.

V srpnu roku 2002 byla většina území České republiky postižena katastrofální povodní, která v historii našeho státu nemá obdoby. Svým rozsahem a ničivými důsledky byla srovnatelná snad jen s povodní z roku 1997. V posledních pěti letech (1997 - 2002) tak katastrofální povodeň postihla prakticky celé území našeho státu.

Obrázek 4.1.1 Mapa úhrnů srážek za období od 6. do 15. srpna 2002

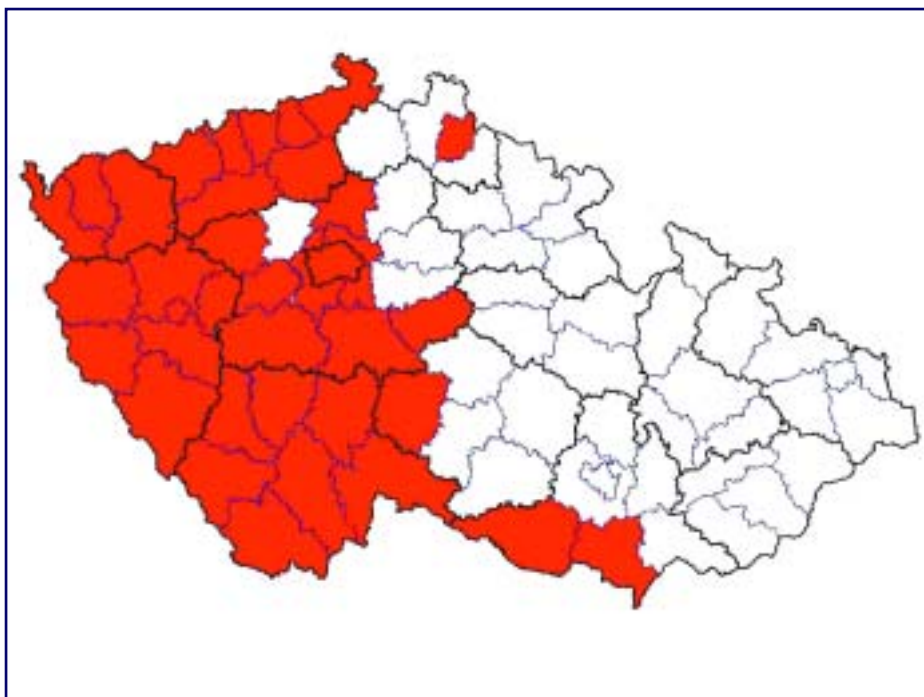

Pramen: ČHMÚ

Srpnovou povodní bylo zasaženo téměř celé území povodí Vltavy, povodí Labe a části povodí Ohře a povodí Dyje. K takto extrémní hydrologické situaci došlo poté, co zasažená území byla postižena dvěma vlnami velmi intenzivních srážek. První vlna srážek spadla ve dnech od 6. do 8. srpna roku 2002 a zasažla především příhraniční oblast jižních Čech s Rakouskem. Druhá vlna srážek ve dnech 11. až 13. srpna 2002 zasažla postupně oblasti jižních Čech, celou západní polovinu Čech, Jizerské hory, Českomoravskou vrchovinu, část východních Čech a část Moravy.

Na základě těchto mimořádných srážek byla zaznamenána též extrémní hydrologická situace. Průtok Vltavy v Praze - Chuchli při kulminaci činil dle odhadu 5 160 m³/s oproti dlouhodobému průměru dosahujícímu hodnoty 147 m³/s a průtok na Labi v Děčíně dosáhl při kulminaci hodnoty 4 760 m³/s. Na mnoha vodních tocích přesáhl průtok vody hodnotu pravděpodobnosti výskytu 1000 let (např. Malše, Vltava, Lužnice, Blanice, Lomnice, Skalice, Úslava). Zmiňovaná povodeň postihla celkem 8 ze 14 krajů.

Obrázek 4.1.2 Mapa České republiky se zakreslením okresů postižených povodněmi

Pramen: MZe

Materiální škody, které povodeň způsobila na majetku státní správy a samosprávy, právnických a fyzických osob občanů České republiky, dosahovaly hodnoty cca 75 mld. Kč. Ještě horší skutečností než zmíněná výše materiálních škod je skutečnost, že v důsledku povodňových situací v roce 2002 došlo ke ztrátě 19ti lidských životů. Celkový přehled škod na majetku a počet zmařených lidských životů, způsobených povodňovými situacemi na území České republiky v posledních pěti letech (1997-2002), je uveden v následující Tabulce 4.1.1.

Z porovnání údajů uvedených v tabulce vyplývá, že při srovnatelných povodňových škodách při katastrofálních povodňových situacích v letech 1997

Tabulka 4.1.1 Povodňové škody v letech 1997 - 2002

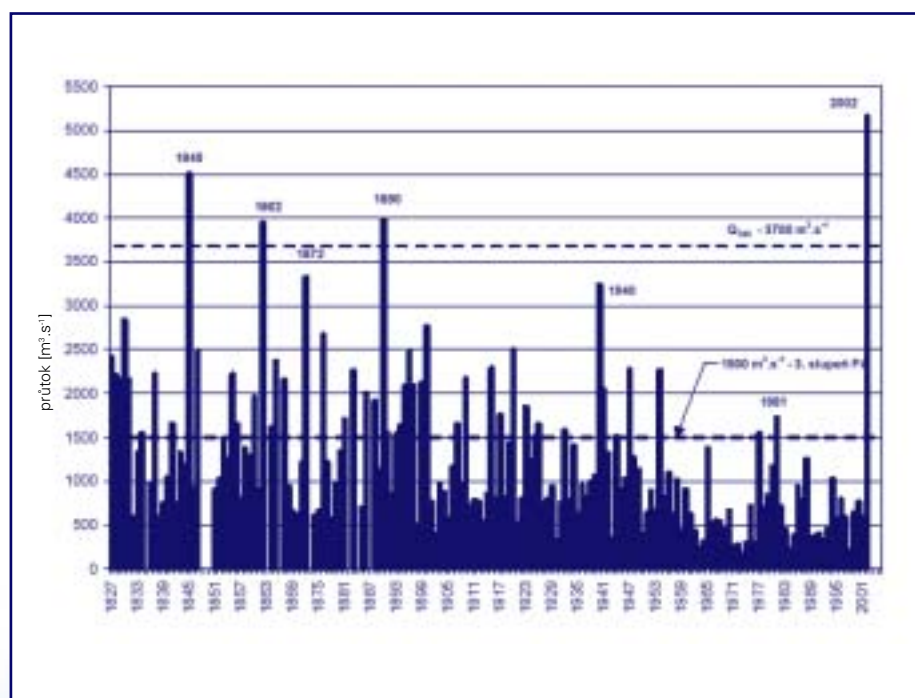
Rok	ztráty na životech	škody [mld.Kč]
1997	60	62,6
1998	10	1,8
2000	2	3,8
2002	19	75,1
Celkem	91	144,3 *

Pramen: MZe, MŽP

Pozn.: *) z toho 20 mld. Kč na vodohospodářském majetku

a 2002, došlo v roce 2002 k výraznému snížení počtu ztrát na lidských životech. Příčina této skutečnosti je dána jednak z poučení a nasbíraných zkušeností při povodních v roce 1997 a zároveň zlepšením legislativních nástrojů v ochraně před povodněmi.

Obrázek 4.1.3 Porovnání velikosti kulminačních průtoků povodní na Vltavě v Praze v období let 1827 - 2002

Pramen: ČHMÚ

V letech 2000 a 2001 došlo k přijetí čtyř stěžejních zákonů s významnou vazbou na ochranu před povodněmi. V roce 2000 se jednalo o zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů a zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). V roce 2001 byl následně přijat zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), kterým bylo převzato nařízení vlády č. 100/1999 Sb., o ochraně před povodněmi. Přijetím tohoto posledního zákona byla nejvýraznějším způsobem posílána prevence před povodněmi.

Usnesením vlády č. 977 ze dne 7. října 2002 vláda schválila projekt Vyhodnocení katastrofální povodně v srpnu 2002. Projekt má významný meziresortní charakter, využívá podklady jiných resortů a připravuje výstupy, které budou následně jinými resorty využity. Uvedený projekt je členěn do pracovních etap, první dvě jsou informacemi pro vládu ČR a třetí etapa bude ukončena závěrečnou zprávou o projektu a schválena vládou ČR. Ke konci roku 2002

byla ukončena I. etapa a pro informaci byla vládě předložena Zpráva o meteorologických příčinách povodňové situace v srpnu 2002 a vyhodnocení extremity příčinných srážek.

Je zcela zřejmé, že proces nápravy po povodňové situaci bylo nutno zahájit prakticky okamžitě po odeznění povodně. Z hlediska koncepce ochrany před povodněmi se tato činnost dělí do dvou fází:

■ I. fáze

- **odstraňování povodňových škod,**

■ II. fáze

- **realizace preventivních opatření.**

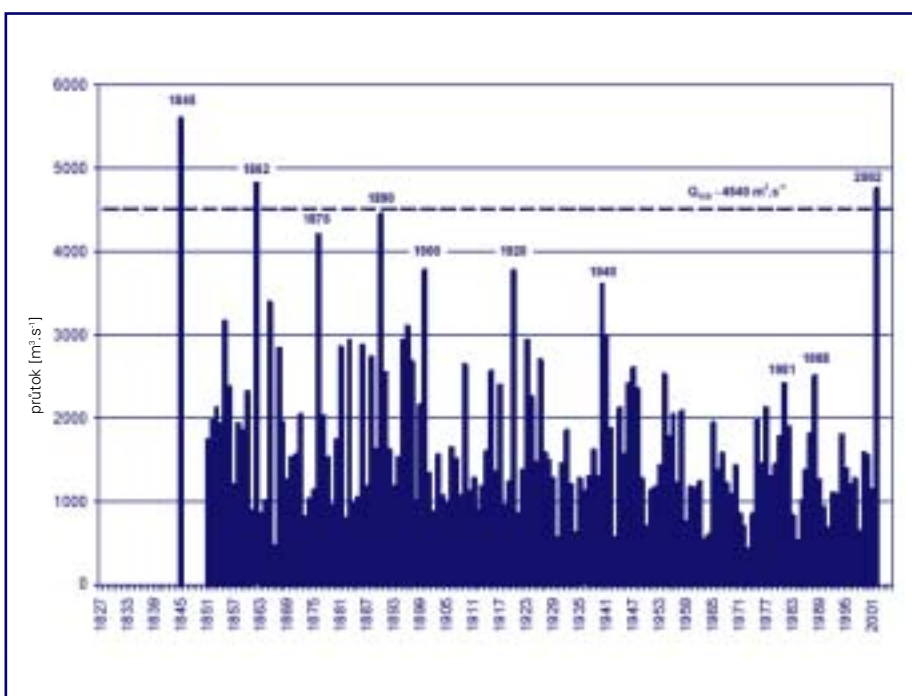
Prakticky po celou druhou polovinu minulého století byla prevence před povodněmi zanedbávána. Princip systematické prevence nebyl důsledně uplatňován a veškerý důraz byl kladen na odstraňování povodňových škod. Od počátku sedmdesátých let až do první poloviny let devadesátých byla koncepce státu v oblasti vodního hospodářství směřována k výstavbě velkých vodních děl, poplatných tehdejší době, které nebyly prioritně budovány za účelem zvýšení ochrany před povodněmi.

Oblast ochrany před povodněmi koncepčně zastřešila Strategie ochrany před povodněmi pro území ČR, která byla schválena usnesením vlády č. 382

ze dne 19. dubna 2000. Věcné plnění této Strategie je naplňováno realizací programů pověřených resortů v rámci programového financování.

Obrázek 4.1.4 Porovnání velikosti kulminačních průtoků povodní na Labi v Děčíně v období let 1827 - 2002

Pramen: ČHMÚ

4.2 Programy pro obnovu vodohospodářského majetku postiženého povodněmi

■ Na realizaci programů určených k odstranění povodňových škod (229 113) a obnově vodohospodářské infrastruktury (229 810) ze srpna 2002 MZe zabezpečilo finanční prostředky od Evropské investiční banky v celkové výši 5,8 mld. Kč pro léta 2002 - 2005.

Po povodni ze srpna letošního roku bylo nutné nejprve přistoupit k řešení první fáze likvidace následků - k odstraňování povodňových škod.

MZe ihned po odeznění povodňové situace aktivně zareagovalo a začalo systémově připravovat dva programy zaměřené na odstraňování povodňových škod.

Jedná se o tyto následující programy uvedené v Tabulce 4.2.1:

Tab. 4.2.1 Programy MZe zaměřené na odstraňování povodňových škod ze srpna 2002

Číslo ISPROFIN	Název programu
229 110	„Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku“ - podprogram 229 113 „Odstranění následků povodně roku 2002“
229 810	„Státní pomoc při obnově území postiženého povodní v roce 2002 poskytovaná MZe, zaměřená na obnovu a zabezpečení vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací“

Pramen: MZe

■ Program 229 110 „Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku“ - podprogram 229 113 „Odstranění následků povodně roku 2002“

Program 229 110 „Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku“ je zaměřen na obnovu základních funkcí vodohospodářského majetku ve správě státních podniků Povodí, Lesů ČR, s.p. a ZVHS po povodni. Programem jsou řešeny škody na majetku způsobené povodní v roce 2000 (podprogram 229 112) a v roce 2002 (podprogram 229 113). Program samotný navazuje na předcházející program MZe 329 180 „Odstranění škod způsobených povodní 1997“ a program 329 190 „Odstranění škod způsobených povodní 1998“, kterými byly odstraňovány povodňové škody z let 1997 a 1998.

K zabezpečení financování výše uvedeného programu byl v rámci projektu obnovy po povodních 2002 přijat zákon č. 574/2002 Sb., o přijetí rámcového úvěru České republiky od Evropské investiční banky na financování odstraňování povodňových škod z roku 2002. Účelem úvěru bylo zajištění finančních prostředků k financování odstraňování povodňových škod z roku 2002 v celkové výši 400 mil. EUR (cca 12,5 mld. Kč), z čehož byla pro oblast vodního hospodářství vyčleněna částka ve výši 5,8 mld. Kč. Z této částky připadá na Program 229 110 „Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku“ (resp. na jeho podprogram 229 113) celková částka ve výši 4,3 mld. Kč.

V rámci podprogramu 229 113 byla v roce 2002 realizována 1 investiční stavba a 58 akcí neinvestičních. Největší počet (36 akcí) zajišťovala ZVHS. Na investicích bylo v roce 2002 proinvestováno ze státního rozpočtu 2 382 tis. Kč a bylo čerpáno 131 832 tis. Kč neinvestičních finančních prostředků. Podrobnější informace o této obnově vodohospodářského majetku včetně tabulkových přehledů a popisu významnějších akcí jsou uvedeny v kapitole 7.1.

■ Program 229 810 „Státní pomoc při obnově území postiženého povodní v roce 2002 poskytovaná MZe, zaměřená na obnovu a zabezpečení vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací“

Program 229 810 Státní pomoc při obnově území postiženého povodní v roce 2002 poskytovaná MZe je zaměřen

řen na obnovu a zabezpečení vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací. Cílem bylo zajistit co nejrychleji obnovu základních funkcí této infrastruktury pro veřejnou potřebu. Žadatelem o tento druh dotace byla města a obce, svazky měst a obcí (dobrovolné svazky a sdružení) a vodohospodářské akciové společnosti s více než 2/3 většinou kapitálové účasti měst a obcí.

Financování tohoto programu bylo zajištěno částečně z národních zdrojů ve výši 0,5 mld. Kč a částečně z již zmíněného rámcového úvěru od Evropské investiční banky přijatého zákonem č. 574/2002 Sb. ve výši 1,5 mld. Kč. Prostřednictvím těchto finančních zdrojů se podařilo zabezpečit financování programu v celkové výši 2,0 mld. Kč.

Dne 25. září 2002 rozhodla vláda ČR svým usnesením č. 926 mj. o zřízení programu Státní pomoc při obnově a zabezpečování území postiženého mimořádnou událostí poskytovaná MZe spravovaného MZe s možností zahájit financování programu před schválením dokumentace.

Vzhledem k tomu, že s poskytováním rozhodujících finančních zdrojů z úvěru EIB bylo možno počítat až od roku 2003, zajistilo MZe pro neodkladné financování některých akcí tzv. „startovací balíček“ ve výši 65 mil. Kč jednak převodem 15 mil. Kč z rozpočtové rezervy a 50 mil. Kč z úspor v rámci rozpočtové kapitoly MZe.

V letech 2003 - 2005 budou již zdrojem poskytovaných dotací úvěrové pro-

středky EIB v maximální uvažované výši 1 500 mil. Kč.

Program je v souladu se Strategií obnovy území postiženého mimořádnou událostí vypracovanou podle zákona č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o státní pomoci při obnově území).

Program je zaměřen na poskytnutí okamžité pomoci vlastníkům vodovodů a kanalizací za účelem:

- obnovení normálního provozu stávajících objektů a zařízení vodovodů sloužících pro zásobování obyvatel pitnou vodou,
- nahrazení zasažených místních zdrojů pitné vody napojením na skupinové vodovody a vodovodní systémy,
- výstavby nových vodovodů v oblastech, kde došlo k závažné kontaminaci individuálních zdrojů vody (zpravidla studen); nesplněním hygienických a jakostních předpisů se zvyšuje riziko možných výskytů závažných epidemií,
- obnovení normálního provozu čistíren odpadních vod, zejména jejich technologického vybavení,
- obnovení normálního provozu stávajících objektů a zařízení kanalizací, sloužících k odvádění odpadních vod a k jejich čištění,
- výstavby vodovodů a kanalizací v místech náhradní bytové výstavby za místa určených k demolici v záplavovém území,
- zabezpečení a zajištění větší odolnosti vodohospodářské infrastruktury v záplavových územích.

4.3 Programy prevence před povodněmi

■ **Opatření v oblasti prevence před povodněmi jsou v České republice realizována na základě Strategie**

Tabulka 4.3.1 Programy MZe zaměřené na prevenci před povodněmi

Číslo ISPROFIN	Název programu
229 060	„Prevence před povodněmi“
229 210	„Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží“

Pramen: MZe

ochrany před povodněmi pro území ČR souborem programů v rámci programového financování.

Gesce těchto programů je rozdělena mezi následující resorty: MZe, MŽP, MD a Ministerstvo informatiky. Nejdůležitější a finančně nejnáročnější jsou v této oblasti programy MZe prostřednictvím kterých je systematicky zvyšována úroveň povodňové ochrany v nejohroženějších částech území České republiky.

■ Program 229 060 „Prevence před povodněmi“

■ **Výrazná změna situace a pochození nutnosti prevence před povodněmi přišla až po povodni v roce 1997. Na realizaci programu Prevence před povodněmi (229 060) MZe zabezpečilo finanční prostředky od Evropské investiční banky v celkové výši cca 2,0 mld. Kč pro léta 2002 - 2005.**

V současné době skončila na území postižených povodní v roce 1997 fáze odstraňování povodňových škod na

státním vodohospodářském majetku (finančně zajištěna programem 329 180 „Odstranění škod způsobených povodní 1997“). Následně byla zahájena druhá fáze, při které dochází k realizaci významných preventivních opatření regionálního i nadregionálního charakteru v nejvíce postižených územích. Ještě v době povodně v srpnu 2002 byl na základě usnesení vlády č. 1344 ze dne 19. prosince 2001 schválen zákon č. 123/2002 Sb., o přijetí úvěru Českou republikou od Evropské investiční banky na financování investičních potřeb souvisejících s prováděním projektu Podpora investičních opatření na ochranu před povodněmi v České republice v rámci Programu prevence před povodněmi, čímž byly finanční prostředky určené na prevenci před povodněmi z národních zdrojů ve výši 2,15 mld. Kč doplněny úvěrem od Evropské investiční banky ve výši 60 mil. EUR (cca 2,0 mld. Kč). Prostřednictvím těchto národních a zahraničních zdrojů se tak podařilo zajistit financování programu 229 060 „Prevence před povodněmi“ pro léta 2002 - 2005 v poměru 1:1 v celkové výši 4,15 mld. Kč. Skutečnost kombinace finančních zdrojů zmíněného programu

vyplyvá z omezených možností státního rozpočtu na financování této problematiky. Národní zdroje jsou pak zajišťovány v souladu s § 135 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Dne 6. června 2002 byla Ministerstvem financí schválena dokumentace tohoto programu a zahájena vlastní realizace opatření.

Samotný program je složen z 5 podprogramů a je veden v databázi ISPROFIN tak, jak je uvedeno v Tabulce 4.3.2.

Jednotlivé podprogramy se dělí do dvou skupin, které na sebe vzájemně navazují. První skupinu tvoří podprogramy studijního charakteru (229 064, 065, 066), jejichž výstupem jsou vymezená záplavová území podél významných vodních toků a u podprogramu 229 065 jsou výstupem též možné varianty protipovodňové ochrany, které jsou vzájemně porovnávány dle účinnosti. Z těchto variant je následně doporučena k realizaci optimální varianta.

Druhou skupinu tvoří podprogramy, prostřednictvím kterých jsou již budována konkrétní opatření na ochranu před povodněmi (229 062, 063). Vzhledem k tomuto faktu tvoří program kompaktní celek, v němž je kladen důraz na komplexnost řešení ochrany před povodněmi.

Schválením dokumentace programu byla odsouhlasena délka trvání programu pro období let 2002 - 2005, ve kterých dojde k výstavbě významných opatření na ochranu před povodněmi v nejvíce poškozených povodích zasažených zejména povodní v roce 1997.

Realizace těchto opatření na ochranu před povodněmi je zabezpečována zejména prostřednictvím správců vodních toků (státní podniky Povodí, ZVHS a Lesy ČR, s.p.). Čerpání prostředků na tento program je uvedeno v Tabulce 7.1.3.

K samotnému procesu odsouhlasení realizace jednotlivých opatření na ochranu před povodněmi byly ustanoveny kontrolní mechanismy a orgány

Tabulka 4.3.2 Struktura programu 229 060 „Prevence před povodněmi“

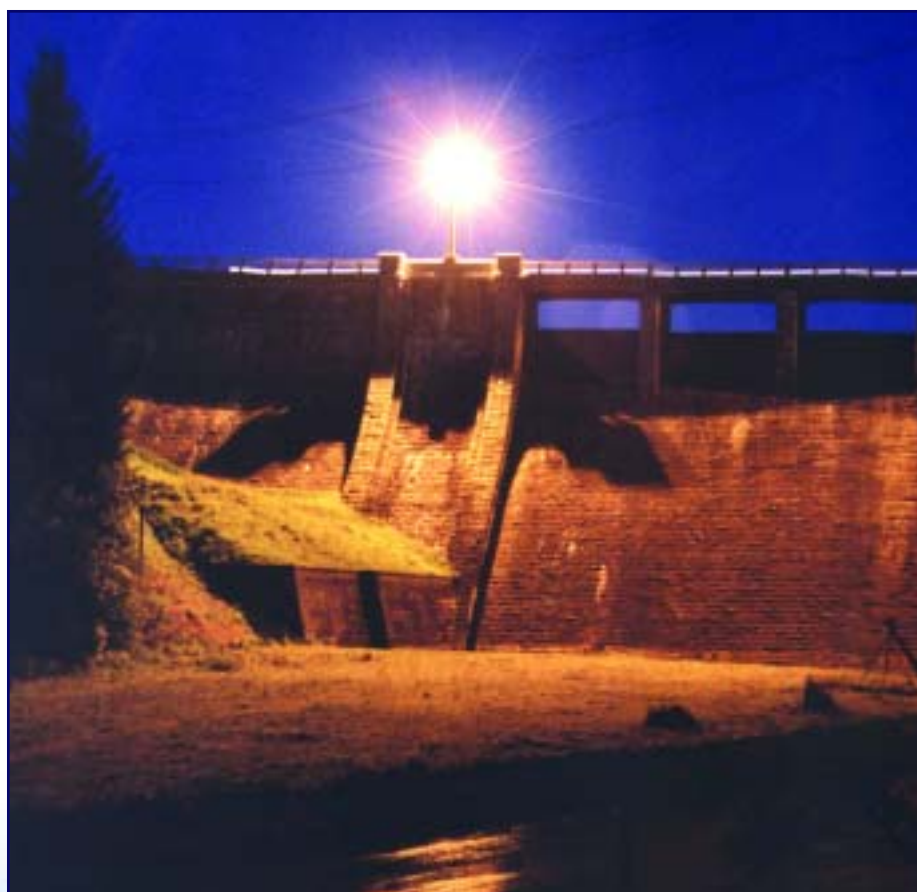
Číslo ISPROFIN	Název programu
229 060	program „Prevence před povodněmi“
229 062	podprogram „Výstavba a obnova poldrů, nádrží a hrází“
229 063	podprogram „Zvyšování průtočné kapacity vodních toků“
229 064	podprogram „Stanovování záplavových území“
229 065	podprogram „Studie odtokových poměrů“
229 066	podprogram „Vymezení rozsahu území ohrožených zvláštními povodněmi“

Pramen: MZe

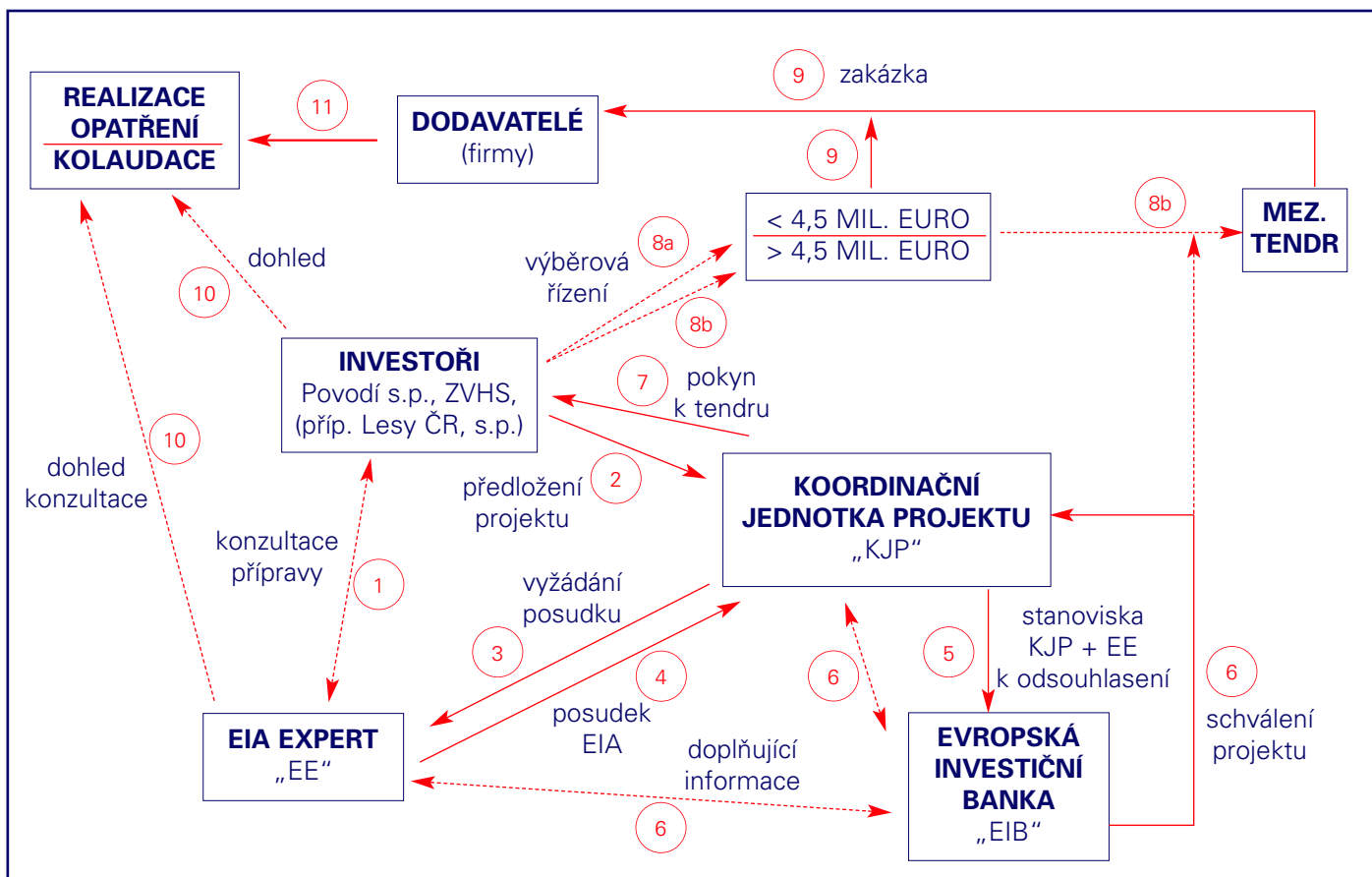
potvrzující správnost výstavby navržených opatření. Dohled nad souladem připravovaných akcí s problematikou ochrany životního prostředí zajišťuje tzv. environmentální expert. Jeho úkolem je spolupracovat již při zpracování investičních záměrů a návrzích s investory (státními podniky Povodí, ZVHS, příp. státním podnikem Lesy ČR) a na základě vzájemných konzultací zpracovávat doplňky (popř. upravit návrh opatření) a dokončit dokumentaci k dalšímu projednávání tak, aby byly minimalizovány negativní dopady na životní prostředí. Investoři dále předkládají návrh projektu ke schválení tzv. Koordinační jednotky projektu zpracovává environmentální expert posudek na každou akci, v němž

vezme v úvahu jak národní legislativu v oblasti životního prostředí (zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů), tak i soulad se standardy a postupy Evropské Unie v oblasti ochrany životního prostředí.

Výhledovým cílem programu je v ohrožených oblastech České republiky zvýšit úroveň ochrany v zastavěných územích z Q_{20} na min. Q_{50} a v odůvodněných případech i v nezastavěných územích z Q_5 na Q_{20} . Základem ochrany v těchto územích se stane výstavba nových retenčních prostorů umístěných v klíčových částech povodí, které umožní transformaci povodňové vlny.

Obrázek 4.3.1 Schéma činností v rámci programu „Prevence před povodněmi“ kofinancovaného z úvěru ČR od Evropské investiční banky

Pramen: MZe

Dále dojde v rámci programu „Prevence před povodněmi“ k navýšení délky stanovených záplavových území podél významných vodních toků ze současných 51,4 % na hodnotu cca 75,0 %.

V připravované další etapě programu „Prevence před povodněmi“ na léta 2006 - 2010 budou opatření realizována především v povodí Vltavy a částečně v povodích Ohře, Labe a Moravy postižených katastrofální povodní ze srpna 2002.

■ Program 229 210 „Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží“

Bezprostředně po povodni v srpnu 2002 byl MZe navržen preventivní program 229 210 „Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží“, jehož cílem je obnova základních funkcí rybníků a vodních nádrží po povodni v srpnu 2002 a posílení retenční funkce rybníků a vodních nádrží na území ČR.

Dne 4. dubna 2003 byla Ministerstvem financí schválena dokumentace tohoto programu pro období 2003 - 2006.

Před založením tohoto programu byly MZe poskytovány neinvestiční dotace na odbahnění rybníků. V současné době některé akce tohoto druhu dobíhají a všechny budou dokončeny do konce roku 2003.

■ Program 215 120 „Podpory prevence v územích ohrožených nepříznivými klimatickými vlivy“

Tabulka 4.3.3 Struktura programu 215 120 „Podpora prevence v územích ohrožených nepříznivými klimatickými vlivy“

Číslo ISPROFIN	Název programu
215 120	program „Podpora prevence v územích ohrožených nepříznivými klimatickými vlivy“
215 122	podprogram „Hlásný systém povodňové ochrany“
215 123	podprogram „Pořízení dokumentace záplavových území“
215 124	podprogram „Řešení nestabilit svahů v České republice“

Pramen: MŽP

Dále dochází k realizaci programu „Podpora prevence v územích ohrožených nepříznivými klimatickými vlivy“ v gesci MŽP.

Tento program je složen ze 3 podprogramů a uveden v databázi ISPROFIN tak, jak je uvedeno v tabulce 4.3.3.

5.

VODOVODY A KANALIZACE PRO VEŘEJNOU POTŘEBU

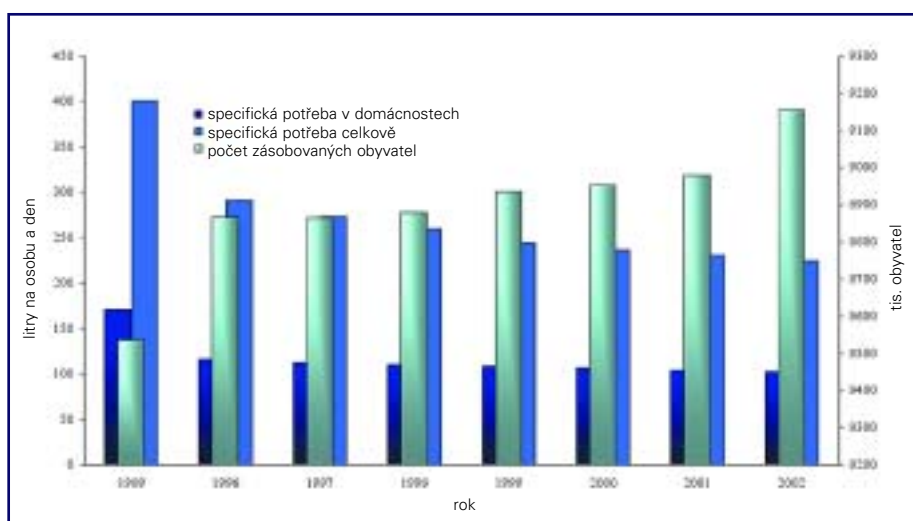

5.1 Zásobování pitnou vodou

■ Z vodovodů pro veřejnou potřebu bylo zásobováno v roce 2002 pitnou vodou 89,8 % obyvatel.

V roce 2002 bylo v České republice zásobováno z vodovodů pro veřejnou potřebu 9,16 mil. obyvatel, tj. 89,80 % z celkového počtu obyvatel v ČR. Ve všech vodovodech pro veřejnou potřebu bylo vyrobeno celkem 753,09 mil. m³ pitné vody. Ztráty pitné vody dosáhly u hlavních provozovatelů 171,66 mil. m³, tj. 23,80 % z vody vyrobené určené k realizaci.

Graf 5.1.1 Vývoj počtu zásobovaných obyvatel a specifické potřeby vody fakturované v letech 1989 a 1996 - 2002

Pramen: ČSÚ, MZe

Tabulka 5.1.1 Zásobování vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu v letech 1989 a 1996 – 2002

Ukazatel	Měrná jednotka	Rok							
		1989	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Obyvatelé (střední stav)	tis. obyv.	10 364	10 316	10 304	10 295	10 283	10 273	10 287	10 201
Obyv. skutečně zásobováni vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu	tis. obyv.	8 537	8 868	8 866	8 879	8 936	8 952	8 981	9 156
	%	82,4	86,0	86,0	86,2	86,9	87,1	87,3	89,8
Voda vyrobená z vodovodů pro veřejnou potřebu	mil. m ³ / rok	1 251	944	887	843	800	778	754	753
	%	100,0	75,5	70,9	67,4	63,9	62,2	60,3	60,2
Voda fakturovaná celkem	mil. m ³ / rok	924,4	631,4	604,0	579,9	564,2	554,1	535,6	545,3
	%	100,0	67,9	65,0	62,4	60,7	59,6	57,6	58,7
Specifická potřeba z vody vyrobené *)	l / os. den	401	292	274	260	245	237	231	225
	%	100,0	72,8	68,3	64,8	61,1	59,1	57,5	56,1
Specifické množství vody fakturované celkem *)	l / os. den	298	195	187	179	173	169	164	163
	%	100,0	65,4	62,8	60,1	58,1	56,7	54,9	54,7
Specifické množství vody fakturované pro domácnost *)	l / os. den	171	116	113	110	109	107	104	103
	%	100,0	67,8	66,1	64,3	63,7	62,6	60,7	60,2
Ztráty vody na 1 km řadů *)	l / km den	16 842	16 801	14 159	12 149	10 704	9 706	9 141	8 358
Ztráty vody na 1 zásob. obyv. *)	l / os. den	90	93	79	71	63	60	57	53

Pramen: ČSÚ

Pozn.: *) údaje za vodovody a kanalizace hlavních provozovatelů

V roce 2002 byl vyhláškou Českého statistického úřadu č. 393/2001 Sb. do Programu statistických zjišťování zařazen Censur vodovodů a kanalizací. Hlavním úkolem censu bylo především získat kompletní celkové výsledky za všechny vodovody, kanalizace a čistírny odpadních vod sloužících pro veřejnou potřebu před vstupem ČR mezi členské země Evropské unie a zkvalitnit souhrnné údaje o vodovodech a kanalizacích ČR poskytované národními institucemi a mezinárodními organizacemi (Eurostat, OECD). Censur vytvořil rámec pro každoroční výběrové statistické zjišťování technických i ekonomických informací za obor a znamená i skokové navýšení sledovaných údajů proti předchozím letům.

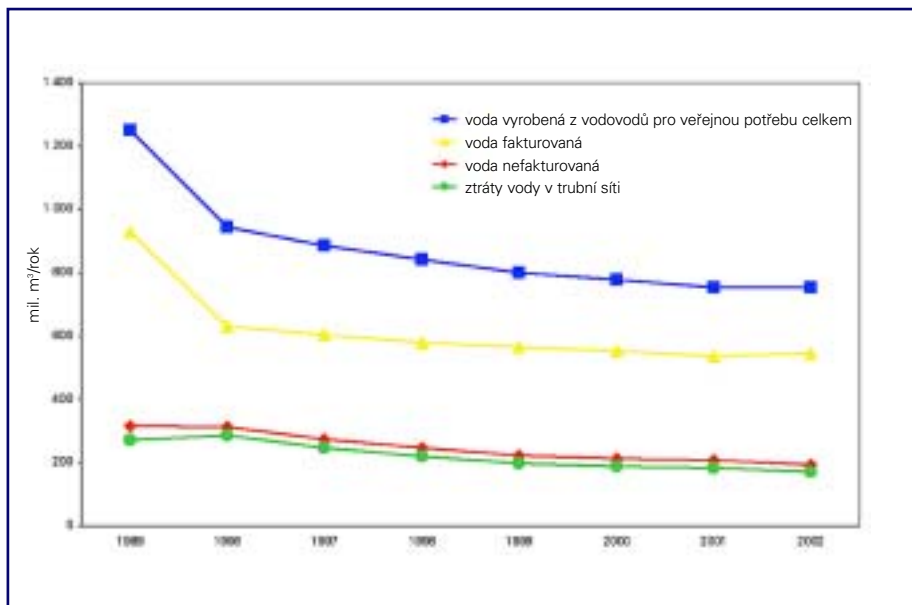
■ **Trend poklesu objemu vyrobené pitné vody a specifické potřeby na jednoho obyvatele se ještě nezastavil.**

■ **Největší podíl obyvatel zásobovaných z vodovodů pro veřejnou potřebu byl v roce 2002 v hl. městě Praze (99,6 %) a Ústeckém kraji (96,2 %), nejnižší podíl v kraji Středočeském (74,8 %) a kraji Plzeňském (81,2 %).**

■ **Délka vodovodní sítě se prodloužila oproti roku 2001 o 1 537 km.**

- Délka vodovodní sítě dosáhla 56 273 km, tj. 6,37 m na připojeného obyvatele,
- Počet vodovodních přípojek se zvýšil o 75 287 ks na 1 471 584 ks,
- Délka vodovodních přípojek vzrostla o 8 521 km a dosáhla 23 251 km,
- Na jednoho připojeného obyvatele připadá 2,63 m přípojky.

Graf 5.1.2 Vývoj hodnot objemu vody vyrobené z vodovodů pro veřejnou potřebu a fakturované vody celkem v letech 1989 a 1996 - 2002

Pramen: ČSÚ, MZe

Tabulka 5.1.2 Zásobování obyvatel, výroba a dodávka vody z vodovodů pro veřejnou potřebu v roce 2002

Kraj, území	Obyvatelé		Voda vyrobená z vodovodů pro veřejnou potřebu (tis. m ³)	Voda fakturovaná	
	skutečně zásobovaní vodou z vodovodů pro veř. potřebu (počet)	podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů celkového počtu (%)		celkem (tis. m ³)	z toho pro domácnosti (tis. m ³)
Hl. město Praha	1 154 000	99,6	154 061	89 340	56 989
Středočeský kraj	842 120	74,8	51 300	46 529	29 832
Jihočeský kraj	556 380	89,1	40 364	29 899	18 334
Plzeňský kraj	446 300	81,2	35 723	27 829	16 598
Karlovarský kraj	282 520	93,0	24 055	17 751	11 467
Ústecký kraj	787 900	96,2	73 080	49 943	31 887
Liberecký kraj	374 000	87,5	36 337	22 084	14 755
Královéhradecký kraj	483 970	88,2	36 387	25 930	16 124
Pardubický kraj	464 700	91,7	33 474	25 343	15 425
Kraj Vysočina	453 010	87,5	28 213	23 695	13 148
Jihomoravský kraj	1 039 150	92,6	73 152	58 579	36 258
Olomoucký kraj	561 610	88,1	41 898	29 673	18 606
Zlínský kraj	509 780	85,9	35 979	26 894	16 171
Moravskoslezský kraj	1 200 680	95,0	98 066	71 765	47 313
ČR	9 156 120	89,8	753 089	545 254	342 907

Pramen: ČSÚ

Pozn.: včetně vodovodů nezahrnutých do statistického šetření

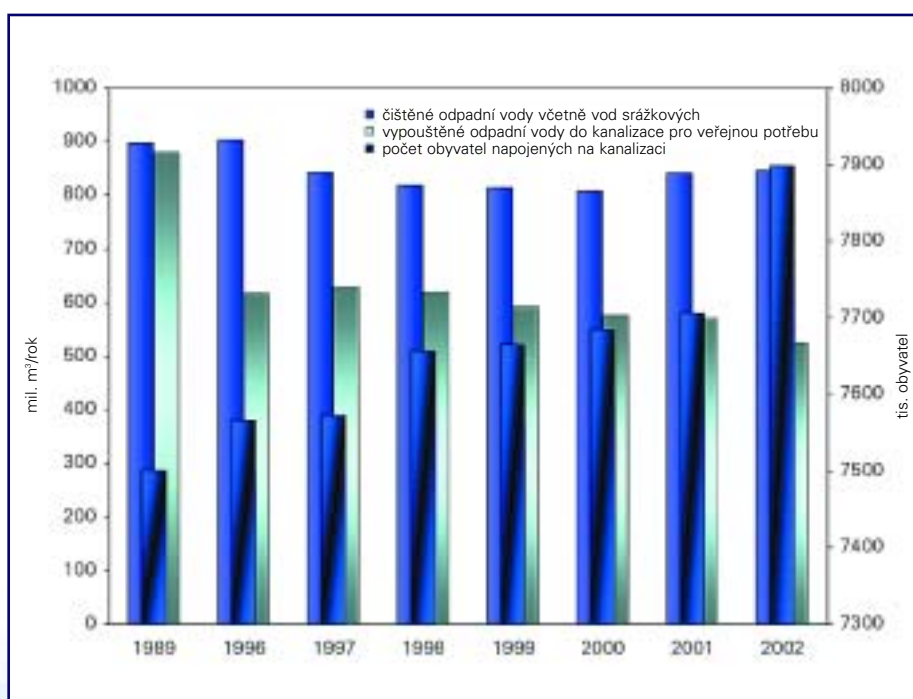
5.2 Odvádění a čištění komunálních odpadních vod

■ V domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu v roce 2002 bydlelo 77,40 % obyvatel.

V roce 2002 žilo v domech připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu 7,89 mil. obyvatel. Do kanalizací pro veřejnou potřebu bylo vypuštěno celkem 576,26 mil. m³ odpadních vod. Z tohoto množství bylo čištěno 92,60 % odpadních vod (bez zahrnutí vod srážkových), což představuje 533,59 mil. m³. Trendy vývoje za kanalizace pro veřejnou potřebu a čištění odpadních vod dokladuje v delší časové řadě Tabulka 5.2.1 a Graf 5.2.1.

■ Nejnižší podíl obyvatel připojených na kanalizaci je ve Středočeském kraji.

Graf 5.2.1 Vývoj počtu obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu a množství vypouštěných a čištěných odpadních vod v letech 1989 a 1996 - 2002

Pramen: ČSÚ, MZe

Tabulka 5.2.1 Odvádění a čištění odpadních vod z kanalizací pro veřejnou potřebu v letech 1989 a 1996 – 2002

Ukazatel	Měrná jednotka	Rok							
		1989	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Obyvatelé (střední stav)	tis. obyv.	10 364	10 316	10 304	10 295	10 283	10 273	10 287	10 201
Obyvatelé bydlící v domech připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu	tis. obyv.	7 501	7 566	7 573	7 657	7 666	7 685	7 706	7 899
	%	72,4	73,3	73,5	74,4	74,6	74,8	74,9	77,4
Vypouštěné odp. vody do kanalizace pro veřejnou potřebu (bez vod srážkových) celkem	mil. m ³	877,8	615,6	628,5	620,0	592,2	576,0	570,7	576,3
	%	100,0	70,1	71,6	70,6	67,5	65,6	65,0	65,7
Čištěné odpadní vody včetně vod srážkových *)	mil. m ³	897,4	903,4	842,5	818,9	814,6	808,8	841,4	846,2
Čištěné odpadní vody celkem bez vod srážkových	mil. m ³	627,6	555,9	571,5	566,1	562,9	546,1	544,8	533,6
	%	100,0	88,6	91,1	90,2	89,7	87,0	86,8	85,0
Podíl čištěných odpadních vod bez vod srážkových	%	71,5	90,3	90,9	91,3	95,1	94,8	95,5	92,6
Poměr vody čištěné k vodě nečištěné bez vod srážkových	-	2,51	9,31	10,00	10,50	19,20	18,30	21,21	12,50

Pramen: ČSÚ

Pozn.: *) údaje za vodovody a kanalizace hlavních provozovatelů

Tabulka 5.2.2 Počet obyvatel bydlících v domech připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu a množství vypouštěných a čištěných odpadních vod v roce 2002 v jednotlivých krajích

Kraj, území	Obyvatelé bydlící v domech připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu		Odpadní vody vypouštěné do kanalizace pro veř. potřebu	Čištěné odpadní vody bez vod srážkových	
	celkem	celk. počet obyvatel		celkem	podíl
	(počet)	(%)	(tis. m ³)	(tis. m ³)	(%)
Hl. město Praha	1 149 000	99,2	91 984	91 984	100,0
Středočeský kraj	667 620	59,3	47 193	44 832	95,0
Jihočeský kraj	528 830	84,6	40 591	36 613	90,2
Plzeňský kraj	419 730	76,4	32 074	29 219	91,1
Karlovarský kraj	252 580	83,2	16 284	15 893	97,6
Ústecký kraj	671 000	81,9	44 529	41 145	92,4
Liberecký kraj	290 410	67,9	18 782	17 993	95,8
Královéhradecký kraj	395 470	72,1	30 157	27 473	91,1
Pardubický kraj	339 860	67,1	29 371	25 553	87,0
Kraj Vysočina	410 320	79,2	22 172	18 225	82,2
Jihomoravský kraj	877 650	78,2	56 562	52 716	93,2
Olomoucký kraj	468 630	73,5	32 117	28 713	89,4
Zlínský kraj	443 010	74,6	31 540	28 954	91,8
Moravskoslezský kraj	985 210	77,9	82 906	74 284	89,6
ČR	7 899 320	77,4	576 262	533 597	92,6

Pramen: ČSÚ

Pozn.: včetně vodovodů nezahrnutých do statistického šetření

5.3 Vývoj vodného a stočného

■ Vodné a stočné se zvýšilo oproti roku 2001 v průměru o 7,5 %.

V roce 2002 představovalo průměrné vodné v ČR včetně DPH vypočtené podle realizačních cen 20,47 Kč/m³ a průměrné stočné včetně DPH 17,22 Kč/m³.

Mezní hodnoty souhrnu vodného a stočného v roce 2002 činily min. 19,86 Kč/m³ a max. 48,83 Kč/m³. Průměrná cena činila 37,69 Kč/m³. Podrobnější přehled zpracovaný podle kalkulačních podkladů udává Tabulka 5.3.1.

Tabulka 5.3.1 Vodné a stočné v roce 2002 (včetně DPH)

Ukazatel	Jednotka	Vodovody	Kanalizace
Vážený aritm. průměr za ČR	Kč/m ³	20,47	17,22
	%	100,00	100,00
Minimální hodnota	Kč/m ³	8,00	7,56
	% z ř. 1	39,10	43,90
Maximální hodnota	Kč/m ³	28,04	24,59
	% z ř. 1	137,10	142,90

Pramen: VÚV TGM

Cenové rozdíly v jednotlivých regionech se vzhledem k průměrným hodnotám ČR (100 %) pohybovaly v roce 2002 od 39 % do 44 % u nejnižších cen až po 137 % až 143 % u nejvyšších cen. U mini-

málních cen nedošlo při srovnání roku 2002 a 2001 ke změně, u průměrné ceny došlo v roce 2002 k nárůstu o 7,5 % a u maximální ceny došlo rovněž k nárůstu, a to o 8,1 %.

6.

ZDROJE ZNEČIŠTĚNÍ A OCHRANA VOD

6.1 Bodové zdroje znečištění

■ **Produkce znečištění se v roce 2002 proti roku 2001 zvýšila v ukazatelích rozpuštěné anorganické soli a nerozpuštěné látky a prakticky stagnovala v ukazatelích biochemická spotřeba kyslíku a chemická spotřeba kyslíku.**

Jakost povrchových vod ovlivňují především bodové zdroje znečištění (města a obce, průmyslové závody a objekty soustředěné zemědělské živočišné výroby).

Produkce organického znečištění podle biochemické spotřeby kyslíku (BSK₅) se snížila o 2 % a zvýšila v ukazateli chemická spotřeba kyslíku stanovená dvojjchromanovou metodou (CHSK_{Cr}) o 4 891 t (o 0,8 %). V ukazateli rozpuštěné anorganické soli (RAS) došlo v roce 2002 proti roku 2001 ke zvýšení o 113 808 t (o 15,8 %) a v ukazateli nerozpuštěné látky (NL) o 42 801 t (o 13,5 %). K těmto změnám došlo hlavně v důsledku povodní (NL) a vlivem změn ve vypouštění důlních vod (RAS).

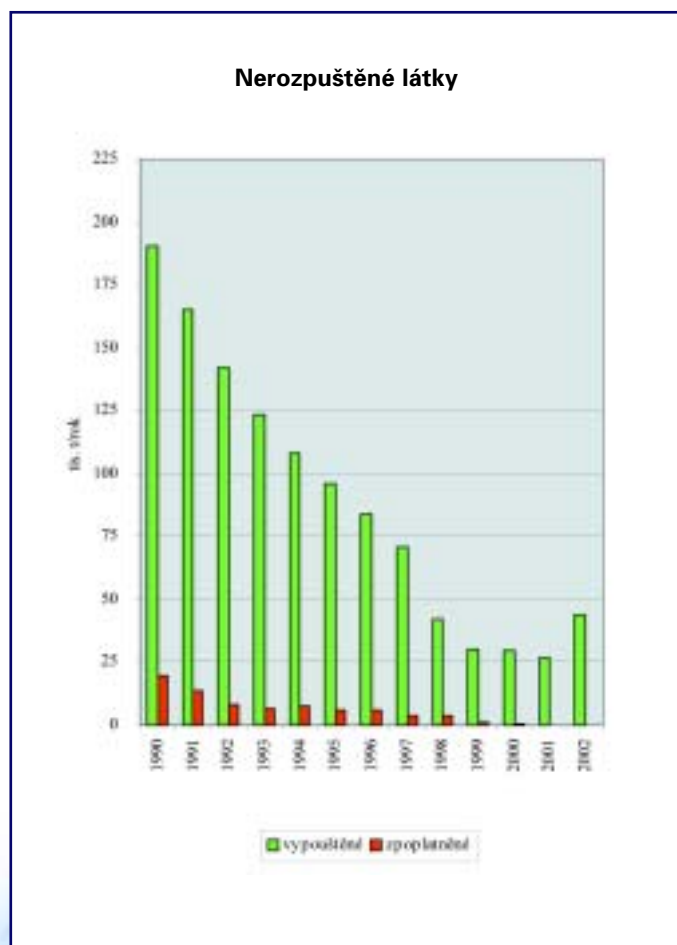
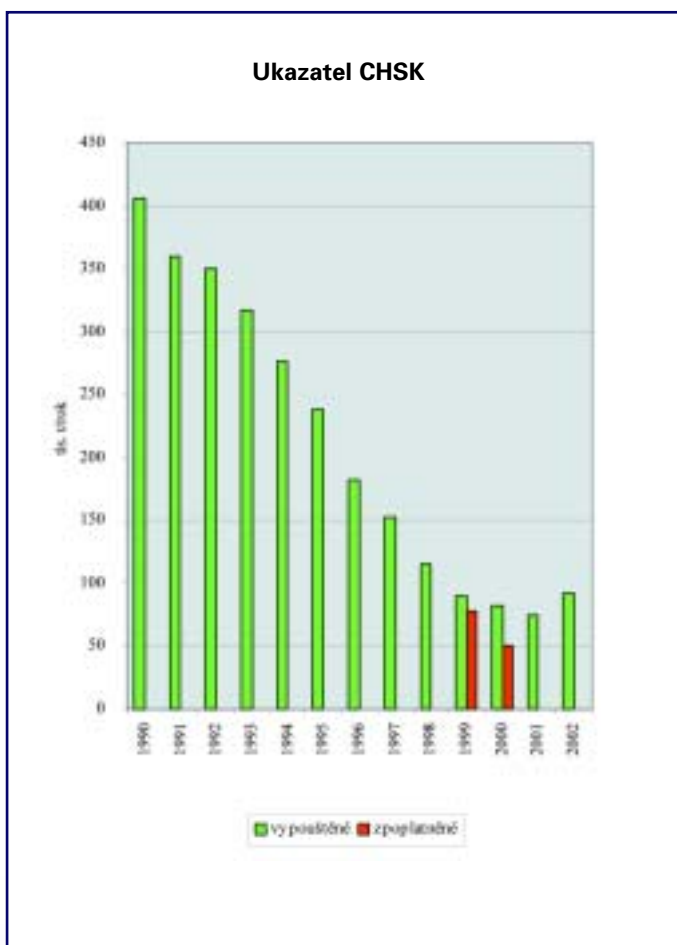
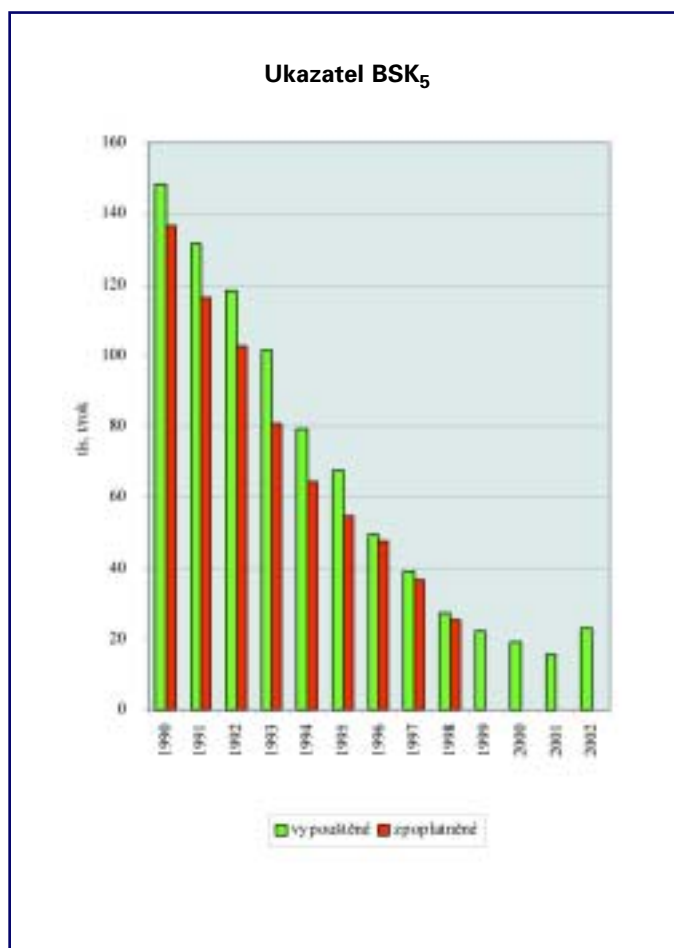
Ve srovnání s rokem 2001 se vypouštěné znečištění zvýšilo v těchto ukazatelích: BSK₅ o 7 274 t (46,4 %), CHSK_{Cr} o 17 593 t (23,6 %), RAS o 97 372 t (14,7 %) a NL o 17 466 t (65,4 %). K významnému zvýšení vypouštěného znečištění došlo v důsledku povodní. Několik významných čistíren odpadních vod (dále jen ČOV) v povodí Vltavy (ÚČOV Praha, ČOV České Budějovice, ČOV Písek), nebylo v důsledku zaplavení a poškození strojních zařízení v roce 2002 vůbec provozováno po dobu několika měsíců;

v příznivějších případech byly v provozu jenom mechanické stupně čištění. V povodí Vltavy vzrostlo vypouštěné znečištění v roce 2002 oproti roku 2001 podle BSK₅ o 211 %, CHSK_{Cr} o 108 % a NL o 230 %. V ostatních povodích se vypouštěné znečištění snížilo podle BSK₅ o 0,9 %, CHSK_{Cr} o 7,6 % a NL o 2,4 % v důsledku provozu nových a rekonstruovaných čistíren odpadních vod

dokončených v roce 2001, příp. 2002, intenzifikací starších ČOV a napojením části některých kanalizací pro veřejnou potřebu na ČOV. Vypouštěné znečištění se snížilo také tím, že u některých ČOV bylo aplikováno chemické srážení fosforu, což vedlo i k redukci vypouštěného organického znečištění charakterizovaného ukazateli BSK₅ a CHSK_{Cr}.

Graf 6.1.1 Vypouštěné a zpoplatněné znečištění 1990 - 2002

Pramen: VÚV T.G.M., s.p. Povodí

V průmyslu došlo k významnému snížení vypouštěného znečištění u ALIACHEM - Synthesia, a.s., Pardubice (o 1206 t CHSK_{Cr} a 366 t NL), BIOCEL, a.s. Paskov (o 308 t CHSK_{Cr}) a u Spolku pro chemickou a hutní výrobu, a.s. Ústí nad Labem (o 766 t CHSK_{Cr} a 243 t BSK₅). Na druhé straně větší množství znečištění v roce 2002 proti roku 2001 bylo vypuštěno ze Sokolovské uhelné, a.s. Chodov (o 166 t CHSK_{Cr}) a OP papírny, s.r.o. v Olšanech (o 277 t CHSK_{Cr}).

V komunální sféře došlo k významnému snížení vypouštěného znečištění z těchto měst: Ostrava (o 53 t BSK₅ a 187 t CHSK_{Cr}), Třebíč (o 35 t BSK₅ a 100 t CHSK_{Cr}), Most (o 53 t BSK₅ a 249 t CHSK_{Cr}). Naopak více znečištění bylo vypuštěno v důsledku povodní z měst: Praha (o 7 822 t BSK₅ a 20 396 t CHSK_{Cr}), České Budějovice (o 467 t BSK₅ a 956 t CHSK_{Cr}), Písek (o 70 t BSK₅ a 156 t CHSK_{Cr}), Klatovy (o 101 t BSK₅ a 214 t CHSK_{Cr}).

Podle údajů sbíraných na základě vyhlášky č. 431/2001 Sb. se v roce 2002 kanalizace pro veřejnou potřebu podílely na celkovém množství odpadních vod vypuštěných do vodních toků bez vod chladících 63,9 %. Podíl kanalizací pro veřejnou potřebu na množství vypuštěného znečištění byl následující: BSK₅ 77,9 %, CHSK_{Cr} 67,7 % a NL 63,9 %. Participace kanalizací pro veřejnou potřebu na celkové zátěži vodních toků znečištěním z bodových zdrojů byla v roce 2002 proti roku 2001 v důsledku povodní vyšší přibližně o 10 %.

■ V letech 1990 - 2002 se podařilo snížit vypouštěné množství nebezpečných a zvlášť nebezpečných látek.

Např. množství rtuti se snížilo zhruba ze 2,5 t na méně než 0,5 t. V roce 2002 došlo také k významnému poklesu ve vypouštěném množství AOX. Spolek pro chemickou a hutní výrobu a.s. v Ústí nad Labem snížil množství AOX cca o 10 t/r. K významnému poklesu došlo také u makronutrientů (dusík, fosfor). Podle dostupných podkladů se množství celkového fosforu snížilo v tomto období o 41 % a množství anorganického

dusíku zhruba o 28 %. K poklesu došlo hlavně v důsledku toho, že v technologii čištění odpadních vod u nových a intenzifikovaných čistíren odpadních vod se uplatňuje cíleně biologické odstraňování dusíku a biologické nebo chemické odstraňování fosforu.

Ve sféře průmyslu byly v roce 2002 nedostatečně čištěny odpadní vody hlavně u těchto subjektů: Spolek pro chemickou a hutní výrobu, a. s. v Ústí nad Labem (dočišťování odpadních vod v městské ČOV v Ústí nad Labem bylo zahájeno od 1. ledna 2003), Papírny Bělá, a. s. v Bělé pod Bezdězem (134 t BSK₅, 235 t CHSK_{Cr}) a JIP - papírna

Loučovice (133 t BSK₅, 363 t CHSK_{Cr}). Nedostatečný efekt způsobený průmyslovými odpadními vodami měla i ČOV města Roztoky u Prahy.

Z obcí s počtem obyvatel vyšším než 5 000 nebyly v roce 2002 dostatečně čištěny odpadní vody vypouštěné z Kravař u Opavy, Kunovic a Havířova.

Z nejvýznamnějších akcí u zdrojů znečištění nad 2 000 ekvivalentních obyvatel (dále jen EO) byly v roce 2002 dokončeny ČOV o celkové kapacitě 60 279 EO (N = nitrifikace, DN = denitrifikace, BP = biologické odstraňování fosforu, CHP = chemické odstraňování fosforu):

Jablunkov	(8 000 EO, N, DN, CHP)
Líně	(5 475 EO, N, DN, CHP)
Michálkovice	(5 283 EO, N, DN, CHP)
Kdyně	(5 000 EO, N, DN, CHP)
Velvary	(4 350 EO, N, DN, BP)
Rychvald	(3 500 EO, N, DN)
Jaroslavice	(3 405 EO, N, DN, BP)
Luka nad Jihlavou	(2 420 EO, N, DN, CHP)
Brandýsek	(2 200 EO, N, DN, CHP)
Červená Voda	(2 180 EO, N, DN)
Moravany	(2 130 EO, N, DN)
Stíty	(2 100 EO, N)
Jesenice	(2 100 EO, N, DN, CHP)
Břežany	(2 048 EO, N, DN, BP)
Osoblaha	(2 048 EO, N, DN)
Drnholec	(2 020 EO, N, DN)
Hazlov	(2 020 EO, N, DN, CHP)
Troubky	(2 000 EO, N, DN, CHP)
Štáhlavy	(2 000 EO, N, DN, BP)

6.2 Plošné znečištění

Jakost povrchových a podzemních vod významně ovlivňuje plošné znečištění - zejména znečištění ze zemědělského hospodaření, atmosférická depozice a erozní smyvy z terénu. Význam plošného znečištění s pokračujícím poklesem znečištění z bodových zdrojů roste. Jeho podíl je podstatný zvláště u dusičnanů a acidifikace, méně u fosforu, a je odlišný v různých oblastech České republiky v závislosti na hustotě osídlení, podílu čištění vypouštěných odpadních vod, intenzitě a způsobu zemědělského hospodaření a úrovni atmosférické depozice.

V roce 2002 byl ve VÚV T.G.M. ukončen pětiletý výzkumný úkol VaV „Omezování plošného znečištění povrchových a podzemních vod ČR“, jehož výsledkem bylo mimo jiné označení oblastí zranitelných dusičnany, fosforem i acidifikací. Na základě výstupů z tohoto projektu bylo zpracováno nařízení vlády s konečným vymezením zranitelných oblastí podle směrnice Rady 91/676/EHS (tzv. nitrátová směrnice) a seznamem opatření závazným pro zranitelné oblasti.

6.3 Havarijní znečištění

■ V roce 2002 bylo Českou inspekcí životního prostředí evidováno na území České republiky 246 případů havarijního znečištění nebo ohrožení jakosti vod, z toho na podzemních vodách 12 případů.

Ve srovnání s rokem 2001 je počet havárií na vodách o 83 havárií vyšší. V roce 2002 došlo v důsledku povodní ke 133 haváriím, které byly evidovány samostatně. Nejpočetnější skupinou znečišťujících látek byly i nadále ropné látky (49,2 % z celkového počtu evidovaných případů), po nich následovaly chemické látky (8,9 %). V členění podle původců havárií byly nejpočetnější havárie způsobené při dopravě (10,6 %), za ně se řadí četností havárie v zemědělství (7,4 %). Původce se nepodařilo zjistit ve 44,7 % případů. ČIŽP se v roce 2002 účastnila na šetření 247 případů havárií, z toho 72 havárií šetřila samostatně a 49 havárií společně s referáty životního prostředí okresních úřadů, které pak samostatně šetřily 112 případů havárií. Za porušení právních předpisů platných ve vodním hospodářství uložila ČIŽP v roce 2002 celkem 468 pokut, z toho 402 z nich nabylo právní moci (jejich celková výše činila 18,443 mil. Kč).

